

HEPTAMERON-ANTOLÓGIA 2005

Ez a tábori újság (inkább antológia, terjedelmére nézve mindinkább könyv) az utolsó idei tartozásunk.

Most szerkesztjük épp, mi, három Oravecze, de fogalmunk sincs, hogy tudnánk ebből az irtózatosan gazdag anyagból (60 oldalra saccolom) olvasható valamit varázsolni, és főleg, hogy mikorra.

Nyár van. Az iskola zárva. A nyomógép pihen, alighanem még a fénymásolópapír is el van zárva.

Mindegy. Július 13-án megrohamozzuk az iskolát. Valamikor táborantológia is lesz. Arról veszitek észre, hogy egyszer csak olvassátok.

Az egyes területek kezdő oldalait pedig különböző színű papíron képzeltem el. Nem tudom most még, ez megvalósítható-e. Mindenesetre: látni fogjátok!

Mindenképpen köszönetet kell még mondanom jópár embernek. Elég sokan dolgoztak azon, hogy ez az antológia egyszer majd olvasható legyen. Köszönet tehát Várhegyi Péternek, aki a lenti gépeken rendet teremtett; mindent, amit megtalált, kimentett; a három cédényi anyagot összerakta. Köszönet Misinek, aki a leendő újságba képeket válogatott. Lídiának és Nagy Daninak, akik a begépelést vezényelték. Köszönet Melindának és mindenkinek, aki gépelt, mint gép. Dininek és Gergőnek, akik ezt folytatták, és a végső szerkesztésben segítettek. Máriának, aki mindent szépen végiglektorált. És persze mindenkinek, aki írással gazdagította ezt a nagyon színes újság-antológiát.

ob

Tábornévsor

(és hogy ki mit csinált)

A nevek ABC-rendben követik egymást. A vastag nagybetű azt jelzi, hogy az illető annak a területnek a gazdája is volt.

Balogh Dávid (újságírás, fizika)
Bene Katica (Versdallam, újságírás, verstan)
Dávid Szandra (újságírás, tánc, verstan)
Dézsi Tamás (fizika, hangszerkészítés)
Erdős Anita (csillagászat, hangszerkészítés)
Farkas Levente (fizika, csillagászat)
Füzes Eszter (Versdallam, tánc)
Gáti Viktor (újságírás, fizika)
Gergely Krisztián (fizika, csillagászat)
Günsberger Ákos (Versdallam, újságírás, verstan)
Hannig Dóra (újságírás, fizika)
Horváth Lídia (újságírás, fizika)
Illés Róbert (fizika, csillagászat)
Iván Vera (Versdallam, fizika, tánc)
Juhász Erzsébet (Versdallam, fizika)
Juhász Mihály (Versdallam, újságírás, **VERSTAN**, Spiró)
Juza Kata (Versdallam)

Kápolnási Melinda (Versdallam, újságírás, csillagászat)
Khulénbátor Ánár (újságírás, hangszerkészítés)
Kiss Máté (fizika, csillagászat)
Kosik Anita (Versdallam)
Ladányi Mária (**ÚJSÁGÍRÁS**, Spiró)
Leiner Barbara (újságírás, tánc, verstan)
Lőrincz Dalma (újságírás)
Magyar Ajna (újságírás, hangszerkészítés)
Molnár Attila (Versdallam, fizika, **HANGSZERKÉSZÍTÉS**)
Mráz István (Versdallam, újságírás, verstan, Spiró)
Nagy Dániel (Versdallam, újságírás)
Nagy Richárd (**CSILLAGÁSZAT**)
Németh Boglárka (Versdallam, újságírás)
Oravecz Barna (**TÁBORVEZETÉS, SPIROMÁNIA, VERSDALLAM, ÚJSÁGÍRÁS**)
Oravecz Dénes (újságírás, fizika)
Oravecz Gergely (újságírás, fizika)
Parragi Eszter (**TÁBORVEZETÉS**, tánc)
Perneki Renáta (**TÁNC**)
Rózsa Péter (**TÁBORVEZETÉS**, Versdallam, újságírás, verstan, Spiró)
Samu Zsuzsa (Versdallam)
Sári Gábor (csillagászat, hangszerkészítés)
Solymár László (fizika, csillagászat)
Szabó Dániel (fizika, csillagászat, hangszerkészítés)
Szádeczky-Kardoss István (újságírás, fizika)
Varga Bertalan (Versdallam, fizika, hangszerkészítés)
Várhegyi Péter (**TÁBORVEZETÉS, FIZIKA**)
Vásárhelyi Gabriella (Versdallam, fizika, tánc)
Veress Dóra (újságírás, hangszerkészítés)
Zugor Márton (csillagászat, hangszerkészítés)

Hepi end

hagyjuk ezt, jó, hagyjuk ezt, nem kell a duma, igaz ugyan, hogy a múltkor is neked volt igazad, de arról csakis én tehetek, elvégre én tévedtem, nem? különben is hogy jön ez most ide, itt és mást kell mondani, hiszen a Heptameronról van szó, a Hepi-táborról, aminek már egész kultusza van több tucat ember számára, a visszhangja pedig biztosan jó lesz, amiből persze azt fogod gondolni, hogy jó voltál, pedig dehogy, mindenről a Mária tehet, őmiatta voltál idén is fékezett habzású... erről jut eszembe, a tábor tisztasága (hadd ne mondjam: higiéniája) elég sok kívánnivalót hagy maga után, illetve mosogatni- és takarítani valót hagyott maga után, szóval nem vagy még a topon...fasza, persze, naná hogy jó volt a zsiráfba menni verstanozni, csak

úgy folyt a pofánkból egyre a hexameter – hallod a ritmust? persze, hogy hallod, nem süket vagy, hanem sárgafogú, az meg nem káros a hallásra, viszont nyomokban mogyorót tartalmaz, közben éppen most olvastam a Vera cikkét, átküldte véleményezésre, tökjót írt, így, egybe, tökjó, de a lényegre: in medias res: Spiró most is jó fej volt, szokott az lenni, te is az voltál – nem szoktál az lenni, az viszont kimondottan szimpatikus volt, hogy utolsó este nem akartál lóhalálában újságot csinálni, úgyis éppen mizantróp hangulatban voltam, hát lementem a Dalmával a partra, mi mást is csináljak, ha éppen tömeggyilkos hangulatban vagyok, de aztán feljöttünk, mert jöttek a többiek, viszont ismét feküdtünk a síneken, ahol is Kosik Anita megitatott, egyre szimpibb ez a csaj, erről jut eszembe, ennyi jó nőt egy rakáson! volt itt minden, ami szem-szájnak és még ki tudja, minek ingere... igen, programok is voltak, jó, most akkor írok arról is, a Hamvas volt a legjobb, az kétszer maradt el, egyéni csúcs, végül is az se rossz, ha én élvezem, az már félsiker, Esztert viszont sajnáltam, nagyon jó lett volna, ha a színház összejön, én sajnós nem mertem bevállalni, betojtam, mint mindig, de ezt is hagyjuk, ismét volt csillagászat, a hideg búzamezőn többen megfagytak, sebesültekről nem érkezett jelentés – erről jut eszembe, amikor legutóbb vonatoztunk, mi, színjátszósok, meghalt a Pápa, most meg London, mi lesz csütörtökön?, a fizikusok is nagyon jók voltak, mindenki szurkolt nekik, főleg Malliornak, hogy süllyedjen már el a hajója, gonoszak voltunk és élveztük, a tánc jó volt, tudtuk, hogy az lesz, de ez nem von le az értékéből, a Spiró-előadások is jók voltak, igaz, téged nem tapsoltak meg, bibí! meg is voltál sértődve, nem is volt mire, mindegy, a vendöglősök idén is jól szórakoztattak minket, igaz, mi is őket, ebből a kapcsolatból még lehet valami... hát nem szép? frászt! ilyen szar időt akarni se lehetett volna, mi mégis megvoltunk valahogy, igen, a furulyakészítést kihagytam, az is volt, nagyon jó volt, az újságírók között meg több, igen figyelemreméltó tehetség lapul, élvezet volt hallgatni, amúgy meg nekünk semmi se jó, amikor lementünk, azt kívántuk, hogy Takács István gondnok ne sokat foglalkozzon velünk, hát ez meg is történt, nem volt benne sok köszönet, se filmnézés az első este, se ágynemű, viszont ismét lehetett földet hányni... meg még ezt-azt, főleg Versdallam közben, ilyen hatásunk még sose volt! de sokat írtam már és mennyi baromságot, abbahagyom, bár valószínűleg két olvasója lesz: te, aki szanaszét firkálsz és húzod, és én, aki ezen majd bosszankodom, amúgy fél délután készítettem egy nyolc perces filmet a táborról, majd felrakatom a DVD-re, na jó, ennyi elég is lesz.

„Pusszantás mindenkinek!”

rózsapeti

ÍRÁS — ÚJSÁGÍRÁS

Az idén (hosszú kivárás után) Parapedál néven újra beindult a suliójság, így nem hagyhattam ki a lehetőséget, hogy a táborban legyen író/újságíró-szekció is. A Parapedál munkatársainak jó részét is sikerült lecsábítanom Szepezdre.

(Újság)írás tavaly is volt, zömmel én csináltam, szerintem jól, de egy kicsit mégis olyan volt, mint amikor homokzsákokra lövöldöznek. Ha megnézik a tavalyi Heptameron-lexikont, láthatjátok, hogy az amóba, a teknősbéka és a gerinces metaforáján keresztül próbáltuk megközelíteni az írás emberi-etikai hátterét.

Most viszont azt szerettem volna, hogy aki ebbe a szekcióba jelentkezett, minél többet tanuljon a szövegekről, az írásról, ill. konkrétan írjon is. Az elméletibb-gyakorlóbb-szövegelemzőbb részt Máriára bízom, én pedig csak az írás gyakoroltatásával próbáltam foglalkozni. Ezek az írásgyakorlatok, amelyeknek a „végtermékeit” egy-két kivétellel ebben az antológiában olvashatjátok, különböző feladatok köré épültek.

1) Pillepalackos írások. A feladat az volt, hogy max. 10 sornyi, műfaji megkötöttség nélküli írásokat alkossanak a szerzők, amelyekben benne van az *utazás* motívuma, valamint a *pillepalack* szó.

Erre a témára sok írás született, egy egész ciklus. Nagyrészt az *Etűdök pillepalackra* c. rovatban olvashatjátok őket, kivéve, ha a tábori élethez is kötődtek, mert akkor áttettem őket egy másik rovatba. De ott is könnyű felismerni őket. A megkötöttség ellenére (vagy talán éppen azért) ezek között a munkák között sok érdekes és jópár kifejezetten erős írást találtok.

2) Csirkefej-kritikák. A darabbal való megismerkedés után elemző-kritikai-ledorongoló írásokat vártam 1-2 oldal terjedelemben.

Ebből a témából is elég sok cikk készült, és mivel a tragédiát mindannyian láttátok, sőt a másnapi vitán is részt vettetek, most különösen érdekes lehet a számotokra részletesebben is olvasni kinek-kinek az egyéni benyomásairól, megtudni a véleményét a darabról. Nagyon sok okos, figyelemreméltó és finom megfigyelés, új szempont található ezekben az írásokban, amelyeket a *Spirománia* c. rovatban találtok meg, a Spiróval való levélváltás, néhány Spiró-részlet és a Spiró-találkozóról szóló tábori beszélgetés társaságában.

3) Publicisztikák választott, táboros témákra. A tábor vége felé összehordtunk pár tucat megírásra érdemesnek ítélt témát (pl. „paprikáskrumpli”, „nincs mikrosütő”, „füre lépni tilos”, „homokos pálya”, „fúrás-faragás”, „favágás”, „kísérletek”, „Spiró-előadások”, „fürdés a táborban”, „fürdés a Balatonban”, „tábortakarítás”, „disztichonfan-club”, „időjárás”, „helyzetgyakorlatok”, „az első tábori foglalkozás”, „kaja” és még egy csomó más). Mindenki választott magának egy témát, amit aztán sajnos már nem mindenki írt meg. Az elkészült cikkek (néhány idevágó pillepalackos írással együtt) a *Tábori repeszdarabok* c. rovatban olvashatók. Vannak köztük vidámak, ironikusak és dühösek vegyesen. Olvassátok és nosztalgiazzatok!

4) Cikkek szabadon választott témára. Ezekből a tábor vége felé már nem sok keletkezett, bár még utólag is kaptam belőlük e-mailen egyet-kettőt, és mondhatom, nagyon örültem nekik. Ezek témájuk szerint kerültek az antológia különböző rovataiba.

5) Bevezető, ill. záró (összefoglaló) írások, főleg a táborvezetőktől, ill. a témafelelősöktől (tehát itt akarva-akaratlanul kénytelen volt újságíróskodni néhány szekción kívüli táborozó is, de amint majd látni fogjátok, ők sem vallottak szégyent). Eleinte kevés ilyen írás volt, és félttem, hogy nem lesz beszámoló minden területről, amivel a táborban foglalkoztunk. De aztán az aggodalmam hiábavalónak bizonyult, mert a hazaérkezésünk utáni napokban hálisítenek csak beindult a levéláradat, és e-mailcsatolások garmada érkezett meg. Így aztán az egyes rovatokban (hosszabban vagy rövidebben) mindenről olvashattok, ami a foglalkozásokon és a bemutatásokon történt.

A) TÁBORI REPEZSDARABOK

Nagy Utazás

Fák. Fűk. Bokrok. Reklámtranszparenszek... Az út szokásos kellékei suhannak el az ablak mögött. Lassan megunom őket. Balra fordulok. Misi alszik. Erzsi is. Pillepalackom még tele van narancslével. Nagyon kortyolok. Ákos kérte, hogy jöjjenek velem, vagy legalábbis én így értettem. „Gyere csak... figyelj, a kocsiiban lesz elég hely... és legalább lesz kivel beszélgetni” — mondta. Megvontam a vállam, ezt gyakran csinálom, aztán mentem. Mért ne? Hallgat, mint a sír. Elküldöm a francba (magamban)... aztán jót röhögök... ez mindig így van... semmi gond. Olvasok. Spiró-interjú. (Misi szerint jó lesz az előadásomhoz). Gyorsan végzek vele. A fenébe! Előveszem az egyik könyvem. Valamit próbálok kibogarászni belőle... nem megy... képtelen vagyok a koncentrációra. Elrakom, aztán csak nézek magam elé. Reménykedem. Misi ébredezni kezd, én pedig egyből magyarázni kezdek neki. Így valahogy túléljük ezt az utat.

Mráz István

A kihajolás

Tudjátok-e pontosan, mi is az a pillepalack? Hát akkor azt sem fogjátok tudni, hogy milyen egy tipikus kihajolás. Egyedül van a vonaton, mert így tervezte. Egy órával az indulás előtt leül az ablakhoz. De csak ha le lehet húzni. Különben másikat keres. Az az előjáték, hogy kibontja a haját, és a fülhallgatót lassan felteszi. Szemügyre veszi a tájat, és felkészül a gondolatáramlatra, mely bambulás közben majd előnti a sebesség mámorában. Kihajol – orgazmus a szélben. Ha még a Balatont is látja, duplán. Naplementével tripla is lehet. És csak egy valami ronthatja el az egészet. Egy pofátlan állat mellette. A másik kihajolás.

Lőrincz Dalma

Szepezdi palackológia

Reggel 8-kor elindultunk Szepezdre, és tudtam, hogy Gergő meg Dini ott lesznek majd. És aztán ott is voltak, és Gergő örült. És volt egy kóla a kezében.

Most pedig már este van, a holdfény megcsillan egy pillepalackon, mely a mellettem lévő szemetesben nyugszik. Holnap reggelig kell írni egy fogalmazást.

Ó, a pillepalackok. Reggel elmentünk a boltba, és volt egy csomó innivaló, de főleg a csomagolás fogott meg, mindegyik ugyanolyan és mégis más, attól függ, hogy milyen színű lét töltöttek bele. És az az átlátszó, tiszta, műanyag hártya, meg a tökéletes tengelyes szimmetriája, az üvegek sziluettjének azok a gömbölyded formái: vajon milyen elme alkotásai?

...Hát valaki olyané, aki spórolni akart a csomagoláson.

Szádeczky-Kardos István

Utazás és pillepalack

Kíváncsi vagyok, mi lett a sorsa annak a pillepalacknak, amit körülbelül három hónapja indítottunk útjára itt Balatonszepezden.

Egy remek kirándulást szervezett Pityu, amire hat osztálytársammal jöttünk el. Nagy buli volt. Főleg az utazás. A visszafelé úton „vandálkodtunk” a vonaton. Felmásztunk az ülések fölötti csomagtartóra. Vicces volt. Szerencsénkre nem volt rajtunk kívül senki a kocsiban.

De térjünk még vissza Balatonszepezdre. Az osztálytársaimmal kitaláltuk, hogy mi nagyon vicces gyerekek leszünk, ezért egy flakonba tettünk egy zsebkendőt, amire mindenki ráírta a nevét, plusz azt, hogy „Béke veletek”.

Az utazás nagyon jó dolog, főleg, ha jó a társaság.

Hannig Dóra

Mindig bizonytalan

Függés. Az időjárástól. Tipikus példa rá, hogy valaki jól ki akart szűrni velünk, nekünk meg nem igazán volt humorérzékünk. Gondolok itt a tényre, hogy amikor elindultunk otthonról a derűs nyári kánikulában, még kevesen gondoltuk, hogy az elkövetkező három napon szélviharok és órákig tartó „nyári záporok” váltják és egészítik ki egymást.

Azért szerencsére majdnem minden csoda három napig tart, szóval szombat délután reményt sugallóan kisütött a nap. Persze nem kellett volna túlságosan örülni, mert nem sokkal később újabb vihar következett, és ezek az időjárási bizonytalanságok – valljuk be – nem hatnak épp pozitívan a tábori szabad nyári flingre, sőt éppenséggel a programokra sem.

De a jól megérdemelt „hepiend” kedvéért: vasárnap már napsütéses reggelre ébredtünk, ami azért sokkal jobb érzés, főleg ha ezentúl már így is marad... Szóval a nem éppen jó kezdet után, reméljük, jobb lesz a befejezés, és talán lejutunk a strandra is, bár azt eddig is inkább idő – és nem jóidő – hiányában nem tettük meg.

Leiner Barbara

Helyzetgyakorlatok

A tábor első napja, még semmi sem történt, csak megbeszéltük, hogy mi lesz az esti program: kilenckor Spiró Györgyről lesz előadás, hogy legyen valami fogalmunk róla, ha már lejön hozzánk. Utána, hogy jól teljen az első este, játszunk valamit közösen. Felkértük hát Parragi tanárnőt, hogy vezényeljen le egy helyzetgyakorlatos játékot. Mindenki nagyon örült, mert általában viccesek szoktak lenni az ilyen jellegű programok.

A tanár úr előadására még nagy pezsgéssel és életkedvvel vonult be a társaság, viszont az egy órás bemutatás után szinte mindenki álmosan és unottan távozott a tett színhelyéről. Szerintem nem volt egyhangú vagy uncsi a dolog, csak ugyebár késő volt már viszonylag, ezért érthető, hogy az ifjuság nagy része kidőlt. Kétségbeesetten néztünk egymásra a szünetben, mert kételkedtünk a játék sikerességében, figyelembe véve a társaság fáradtságát. Nekem sem volt kedvem játszani, és tudtam, hogy nem fognak majd tolongani az emberek, hogy este fizkor hadd imprózzanak egyet a táborozók előtt.

Aztán végül mégis eljutottunk oda, hogy kint voltak az asztalon a kártyák, rajtuk a bemutatandó helyzetekkel, mi meg csak néztük egymást. Ki a

francnak van ehhez kedve? Már egy perce csak hallgattunk és bámultunk a másokra. Kezdett kissé kellemetlenné válni a kínos csend. Aztán végre valaki erőt vett magán, és megtörte a feszült várakozást. No, nem teljesen azért, hiszen kellene még mellé társak is. Na, vajon ki vállalkozik még egy lehetséges égésre?

Nehezen bár, de kikerültek az „önjelöltek” a színtérbe. A feszültség pár pillanatra újra kiütött a társaságon. Vártuk, hogy mennyire lesz gáz a jelenet. Helyzet: közúti ellenőrzés. Szereplők: részeg nő a volán mögött és két rendőr. Beindult a dolog, és nagyon viccesre sikeredett. Két rendőr... ez már alpból vicces, nem? Valami furcsa érzés lett úrrá az embereken. Izgatottak lettek, és várták a következő jelentkezőket. Hát azok jöttek is, a helyzetek meg humorosak voltak, illetve próbálták azzá tenni őket a szereplők. Ez annyira sikerült, hogy a társalgó nemsokára hangos röhögéstől zengett, és vidám mosolyok virítottak az arcokon.

Hát igen... Az agresszív óvónéni, aki body guard-ként veti rá magát a hisztiző gyerekekre és otthagyja a 3 éves kislányt a wc-n, mondván, hogy meg kell tanulnia önállónak lenni, vagy az elvakult hittérítő, aki még akkor is a megváltó csodálatosságáról pampogott, mikor a padon ülő nőnek elfolyt a magzatvize... Apropos, magzatvíz. Soma, a megasztár zsűriasztala mögött megint nem tudta féken tartani magát aznap este, és elragadottsága félreérthetetlenül kikíváncozott belőle. De volt még részünk komikus családi összejövetelben, ahol a szeretetet nem vitték túlzásba, és egy 160 kilós nő panaszkodásában is, aki nem értette, miért nem szeretkezik vele a férje, és miért csalja meg valaki mással... A fodrásza magyarázta el neki: „Hát inkább ez, mint az. Oda oda se fér!”.

Egyszóval tényleg jóra sikeredett az az este, és nyilván mindenki bánná, ha kimaradt volna belőle. Hiába nem akartuk, ez a játék, azt hiszem, emlékezetessé tette az első heptameronos estét.

Nagy Dani

A mikrószütő

Az egész ott kezdődött, hogy volt az ember, és az ember egy idő után megéhezett, és lett a kaja, de az ember nem volt elégedett. Itt jön a képbe a mese, amit mindenki hallott már az oviban, hogy a villám belecsapott egy fába, ami az ősember elé zuhant, a szerencsétlen barom meg a tűzbe ejtette a kajáját, azután rájött, hogy a sült kaja jó.

Sokkal-sokkal később az emberek föltalálták a mikrohullámú sütőt. Valamikor a második világháború idején egy radarállomáson az egyik gép mellé tettek egy pohár kávé, és amikor a katona visszatért, a kávéja forró volt. Onnantól mindenki ott melegítette a fejadagját. Mindenki örült, és így lett a mikró, ami egyes tudósok és természetgyógyászok szerint erős mágneses mezejével károsíthatja az emberi szöveteket. Egyes hülyegyerekek szerint viszont jól lehet vele CD-ket égetni. Persze ki tud ellenállni az olcsó házitűzijáték élményének? Az egyszerűen jól néz ki, amikor összevissza cikázik a CD.

Most, hogy túl vagyunk néhány érdekes kísérleten, ki tudná elfelejteni a felrobbanó tojások és virslik okozta káoszt, amikor a család beszerzi élete első mikróját? Itt most emlékezzünk meg egy kedves amerikai embertársunkról is, aki pert indított egy cég ellen, mert az általuk gyártott sütő megölte kedvenc macskáját, ahelyett, hogy megszáritotta volna. Mint tudjuk, az USA a lehetőségek és a seggfejek országa (persze egy nagy országba több

hülye fér, mint egy kicsibe); a lényeg az, hogy a cég fizetett, mert tényleg nem tüntette fel a dobozon, hogy macskát ne szárítsanak benne.

A mikró használatát tehát sokat kell gyakorolni. Ezek után teljesen hétköznapi, hogy a mi táborunkba is eljött egy barom, akinek levált az agykérge, és fémedényt tett a mikróba. Ez persze túl sok volt a sütőnknek, és kisült. Az okosabb enged. Úgyhogy idei tábori életünkből hiányzik a modern élet eme összetett találmánya. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy ha valaki ételt akar melegíteni, akkor kénytelen a nem kevésbé szimpatikus, de kétségtelenül lassabb villanytűzhelyet használni. Így 5 perc helyett 20-ra nő az elkészítési idő, és a szoros napi program miatt szeretett mikrosütőnk hiánya nagyon is érezhető, már annak, aki meleg kaját akar enni.

A lényeg az, hogy a halott mikrót pótolni kellene, persze részletes használati utasítással együtt.

Szádeczky-Kardos István

Koedukált szobák

Húúú... Azt hiszem, ez a téma elég közel áll hozzám. A tábor idején Lidivel folyton a fiúknál lógunk, és ez tök jó. Sajnos vagy nem sajnós, de beleestem abba a hibába, hogy egy csoporttal vagyok mindig. Igen sok időt töltünk Pityuékkal. Remélem, nem vagyunk a terhükre, de ha igen, majd csak megmondják.

Szerintem az a normális, ha fiúk és lányok sokat vannak együtt. Jókat beszélgetnek, nevetnek, hülyülnek. Ezek a dolgok elengedhetetlenek, főleg ilyen korban. Minden kamasznak fontos, hogy az ellenkező nemmel lehessen.

Pityu most elemezte, hogy milyen lenne, ha nem lenne koedukált a sulink. Szörnyű, borzasztó, katasztrofális lenne. Minden tinédzser vágyik a másik nem társaságára.

Olyan vicces, amikor az általános iskola alsó osztályaiban a gyerekek kinevetik azt a helyzetet, amikor egy fiú és egy lány beszélget. „Két szerelmes pár, mindig együtt jár” - énekelgetik. Holott csak féltékenyek. Azt hiszem, ez teljesen csak a gimnáziumban szűnik meg, bár még ott sem feltétlenül.

Koedukált. Igen furcsa szó. Szoba. Kevésbé furcsa szó. Most a kettőről kombinálva kéne írni. De mit? Több embernek is kikértem a véleményét, de egy páran azt se tudták, mi az, hogy koedukált. Aki meg tudta, annak rögtön a szex jutott az eszébe. Talán ezért van, hogy a tanárok nem engedik, hogy a fiúcskák és a jányocskák egy szobában aludjanak - de akkor meg nem jó szó ide, hogy koedukált, hisz így csak nappalra igaz a „koedukált”. Ha egy szobában aludnának a lányok a fiúkkal, akkor lehetne igazából azt mondani, hogy koedukált szoba. Úúú...! Milyen ötleteim vannak... Mik fordulnak meg a fejemben?! De az sem lenne jó, ha csak koedukált szobák lennének, mert vannak olyan lányok és fiúk, akik nem szívesen aludnának egy szobában azzal a bizonyos ellenkező nemmel. És ez is érthető.

Végezetül csak annyit, jó, hogy vannak külön fiú- és lányszobák...

Hannig Dóra

Balcsi-pancsi

Írni kell! Írni kell! Írni kell! Tegnap este is írni kellett volna. Egyre jobban sürgetett az idő, én mégis vártam. Mert a tegnapi nap más volt. Írás szempontjából legalábbis biztosan: mindenkinek külön témája volt. Nekem a balatoni fürdés.

Hogy miért vártam? Mert azt reméltem, hogy ma éjfélől már tényleg lesz éjszakai fürdőzés a Balatonban. És lett is!

Nagyon el lettem volna keseredve, ha elmaradt volna, mert azért mégiscsak a Balatonnál vagyunk, és mert mégiscsak ez a témám.

Sajnos, a víz elég hideg volt, és ezért csak kevesen jöttek be. A többiek a partról néztek bennünket. Hát — úgy kell nekik. Mindenki a fázás „különböző fajtáira” hivatkozott (úgy mint a fel-, a meg-...stb. fázás). Gyanús volt ez nekem. Én mindenesetre élveztem — és épp most jött a Rózsa Peti, és közölte, hogy ma is lehet majd menni. Talán egy kicsit korábban kéne, mert tegnap többeknek a késői időponttal volt bajuk.

És bár az éjszakai strandolás nagyon szuper dolog, amint lesz egy kis időm, nappal is lemegyek fürdeni, mert akkor azért mégis melegebb a víz. És azt nem mondom, hogy olyankor szebb a Balaton, csupán azt, hogy jobban látom a szépségét...

Horváth Lídia

Kosz

— Most mostam fel, basszus! És már megint ott úszik egy zsemle a narancslében a földön — mondom idegesen, és gondolataimba merülök:

„Persze, ti csak röhögtök, nektek mindegy, hogy milyen környezetben éltek. Miért nem tudtok egy kicsit igényesek lenni? Miért nem lehet egy picit odafigyelni? Miért nem tudtok alkalmazkodni a lakótársaitokhoz?”

Tudnak... Közösen, együtt, a koszban, igazán megtalálták egymás társaságát.

Gondolatmenetemet közlöm a többiekkel — közben kezembe veszem a felmosót, és igen, ők csak röhögnek, ahogy megmondtam.

— Rendmániás vagy, Dóri, fölösleges dolgokból csinálsz nagy ügyet, az a zsemle két napot igazán kibírt volna, csak akkor éreztük volna a szagát.... — mondják.

Újból röhögnek, de én csak takarítok tovább. Tíz perc múlva elégedetten nézek végig a szobán, és elindulok a táborgyűlésre.

Veress Dóra

Szenny-lap

Kis szösszenetem megírása előtt bementem a mosdóba. Persze nem itt kerestem az ihletet, mégis ez történt. Az ott töltött idő megadta a kezdőleketet, s a fő gondolatmenetet is megalapozta, miszerint: EMBEREK, TAKARÍTSATOK MÁR KI MAGATOK UTÁN!!!

Szóval: terepszemle a mosdóban... Legalábbis asszem ott, mert legtöbbször olyan, mint egy sárdagasztó. Persze ez az időre is kenhető: napközben elfogadható, hogy sár van – de hogy zuhanyzás után is tocsog a trutyitól... Kérem, fogjuk már meg azt a bizonyos botot... Mármint a lehúzónak a nyelét, és használjuk a szerszámot rendeltetés szerint. Ha időnk engedi, még a felmosóval is összebarátkozhatunk, csak a hatás kedvéért...

A zuhanyzók után a mosdókagylóra is vethetünk egy pillantást, mert az se semmi. A beletömött szappan + wc-papír-kompozíció: háát... no comment. Minden igénytelenséget alulmúl, és a legszörnyűbb, hogy egyszerűen orvosolható lenne: ne rakjuk bele! Se mellé! Talán valakinek még kell... bár sose lehet tudni.

Aztán itt vannak a wc-k. Ezek állapota alpból sem rózsás, és néhányan, úgy látszik, máig sem sajátították el használatukat. Ha lehúzzuk, a levegő máris üdébb. Hihetetlen! Csoda történt? A legcsodálatosabb, mondjuk, az lenne, ha használat után még ki is kefélnék...

Szóval, nem azt mondom, hogy zsírkaparóval szedjük szét a mosdót, csak vegyük már figyelembe, hogy mások is fogják használni, mert végül is mindenki tisztálkodik... Legalábbis remélem...

Dézi Tamás

Ál-zuhany

Az első benyomás nagyon fontos. Ezt mindenki tudja. Az egész vonatúton arról beszélgettünk, hogy ha a tábor rossz lesz, akkor legalább a mosdó legyen tiszta és kulturált. S amikor beléptünk...

A végével semmi baj nincs, be lehet zárni, mindig van papír, szóval egy pillanatig sem panaszkozhatok. Ellenben a zuhanykabinokkal... Nos, aki belép ebbe a szép kis helyiségbe, rögtön elborzad. Vegyük először azt, hogy a csapok előtt folyton tócsa álldogál. Minden alkalommal megpróbáltuk kiirtani, de nem megy. Halhatatlan! Később sikerült rájönnünk, hogy folyik a lé a csőből, s ez valami magyarázat lehet erre az örök életű sártengerre. Ez a mi kis Heptameron-Balatonunk.

Másodjára említeném azt a fizikai abszurdumot, hogy a zuhanyzó részleg egy szinten van a fürdő egyéb részeivel. Senki fejében sem fordult meg, hogy ha a lefolyó nem nyeli el elég gyorsan a vizet, akkor vízözön alakul ki? Miért kell elárasztani az egész fürdőszobát, ha egy egyszerű süllyesztéses művelettel megoldható lett volna minden?! Na, hagyjuk.

Harmadik észrevételem már annyira butának tűnik, hogy azt hihetitek, kitaláltam. De nem, ez a való világ. Vegyünk egy átlagos példát. Elindul valaki a zuhanyzók felé, azokat éppen használják. Mivel semmi függöny nem takarja el az éppen tisztulókat, akaratlanul is rájuk néz. Persze ezután szégyenlősen elfordul, mondjuk, kínjában megnézné magát a tükörben, de ismét csak a zuhanyzókat látja. Mindenki számára kínos ez a fürdés-dolog.

Az utolsó megjegyzés már tényleg lényegtelen. De tegyük csak fel, hogy egy fiú betéved a lánymosdóba, és még ha nem is szeretné megkukkolni csoporttársnőit, hát „muszáj” neki.

Nyugodt és békés fürdést mindenkinek!

Dávid Szandra

Úszik?

Hát egyet mondhatok, én nem vagyok teljesen kibékülve ezekkel a, pfh... PILLEPALACKOKKAL...

Lehetnek nagyok, picik, közepesek, tartalmuk hamar megcsappan... főleg, ha egy kólafüggő a szobatársam...

Szóval az emberek nem értékelik az üveget, azaz: kifogyott = kuka...

Ó, pedig milyen jó hajótest készülhet három palackból... netán négyből, ötből, sokból... képzeljük csak el! Kimegyünk a vízhez, és már száguld is

rendkívül igényes, coca-cola-feliratos hajónk... na jó, tényleg nem túl szép, de a lényeg, hogy úszik, még ha csak a víz alatt is...

Dézi Tamás

Paravarieté

A Heptameron-tábor záróestjének fénypontján a Parragi Eszter rendezte darabot játszották. Felgördült a függöny, és elkezdődött a másfél órás szórakozás. Egy fiatal író, Tasnádi István remek komédiáját, a Paravarietét adták elő. A darab már önmagában olvasva is roppant szórakoztató, de színpadon felülmúlhatatlan. Lényegében nem szól semmiről, mégis kikapcsol, és feledtet minden fáradságot.

Össze nem függő párbeszédok és soha nem találkozó szereplők, valamint „semmitmondó”, ám annál hosszabb monológok keveréke a mű.

Mindenki egyszerre nevetett a poénokon, és egyszerre döbbent meg a csattanókon. A darab végén, felállva, a nézők azonnal a darabról kezdtek el beszélni, egymás szavába vágva elemezték élményeiket. Jó volt nézni, milyen nyomokat hagytak bennük a látottak.

A szereplők közül sem lehet egyet kiemelni és magasztalni, mert mindenki nagyon jó volt. Ákos páratlanul játszott a közepszerűség virtuózaként, a közönség rekeszizmainak nagy fájdalmára. Elég annyit mondani, hogy Gabi volt a tökéletes nőimitátor. Erzsi ezerarcú fregoliként nyújtott teljesítményét nem lehet szavakkal kifejezni, pedig ő először játszott színdarabban. A többiekről nem is beszélve. Őket csak azért nem említem, mert már így is elázott a darab a sok csöpögéstől.

*

Így is történhetett volna, de nem így lett. A valóságban már a második nap reggelén kiderült: a színjátszó emberhiány miatt nem áll össze, ugyanis nem volt megfelelő számú jelentkező. Azért is, mert a csoport oszlopos tagjai felvételik és egyéb elfoglaltságok miatt nem értek rá, valamint azért, mert úgy tűnik, a többi táborlakót nem érdekli eléggé a színjátszás. A félreértések elkerülése végett: én senkit nem akarok bántani. Csak sajnálom, hogy így jártunk, és tudom, hogy ezzel nem vagyok egyedül.

Nagyon remélem, jövőre nem így alakul, és tényleg egy fantasztikus darabot fogunk látni.

Németh Boglárka

Interjú Oravec Barnával

RP: Hogy érzed magad?

OB: Amennyiben most ihatok egy pohár bort, máris jobban.

RP: Miért?

OB: Mert a bor jó, bazmeg! *(ez, gondolom, módosított idézet volt a Csirkefejből, R.P.)*

RP: Azok közül a programok közül, amelyek eddig nem sikerültek, melyik fáj a legjobban?

OB: Nekem egyik se, mert nekem eddig minden összejött - úgy-ahogy. A te Hamvasod meg fájjon neked! — De komolyra fordítva a szót: jó lett volna, ha minden összejön, és a legnagyobb baj, hogy az egyik fődolog, a színház esett kútba. Elháríthatatlan, másoknál esetleg csak nárcisztikus okokból. A te Hamvasod is fáj. És ha valamiért mégsem jönne a Spiró, az fájna a legjobban.

RP: Mi tetszik leginkább?

OB: Tetszik az egész, de az zavar, hogy valamiért még mindig nincs igazi tábori hangulatom.

RP: A fürdőruhás nők hiánya?

OB: Részben talán.

RP: Miben több ez a Heptameron-tábor az előzőhöz képest?

OB: Most megint megpróbáltuk a teljes, a hétterületes üzemmódot; eddig nagyon szépen megy is, de hogy milyen lesz ez a tábor, az úgylis a következő három napban dől el.

Az nagyon tetszik, hogy most erősen gyakorlati jellegű lett. Hajókészítés, hangszerkészítés, cikkírás, tánc, Versdallam, egyebek. Csupa meló, fúrás-faragás.

RP: Mit tervezel jövőre?

OB: Ebben a pillanatban azt is el tudom képzelni, hogy én már nem is akarok több Heptameron-tábort, mert - ahogy már mondtam - élvezem, de valahogy mégsem vagyok benne igazán. Ezt minden keserűség nélkül mondom, és nyilván nem is lesz így. A fő bajom, hogy még mindig nem örültem meg eléggé. Bár olyankor meg az a baj.

RP: Szerinted lesz újság a hetedik napra?

OB: Épp ma gondolkodtam el rajta, hogy van-e ennek realitása, és rájöttem, hogy csak akkor, ha a technikai tennivalókat kézbe veszi valaki. Nincs erőm (de főleg időm) mindenkire odamenni, hogy gépelje már be a cikkét, ellenőrizni, hogy megtette-e, utána még korrigálni, szerkeszteni, satöbbi. A legtöbb írás egyelőre kézirat.

RP: Hogy vagy megelégedve a táborvezetőkkel?

OB: Velük abszolút meg vagyok elégedve. Profik, primák, imádom őket, nem rajtuk fog múlni, hogy mi lesz.

RP: Hogy vagy megelégedve a gyerekekkel?

OB: Meglepően jó a csapat. Félttem, hogy szétesnek különböző korábbi személyes kapcsolatok szerint (Versdallamosok, F-esek, stb.), de szerencsére azt látom, hogy sok dologban hajlandók együttműködni. Persze még összeveszhetnek. Heptameron-táborok végén, amikor már túl sok a feszültség, ez meg szokott történni.

RP: Hogy vagy megelégedve magaddal?

OB: Nem vagyok megelégedve. Túl sokat alszom. Nem kéne, hogy hagyjatok. Egyébként ez igaz az egész táborra. Még mindig nem elég örült. Belső örület nélkül pedig nem fognak a dolgok összejönni. Ahhoz kevés az idő, hogy csak úgy besétáljunk a célba. Rohanni kellene. Csak hét napunk van.

RP: Mit szeretnél még elmondani?

OB: Kegyelmet kérek!

RP: Nem adok.

(Készítette: Rózsa Péter.
Az interjú július 3-án 13:56-kor készült.)

B) ETŰDÖK PILLEPALACKRA

Társ és eszköz

A Pillepalack társ az Utazásban. Ezért útitárs. Emellett eszköz – és nem csupán egy egyszerű eszköz. Egyrészt mindenki számára lehet „italforrás”. Persze csak addig, amíg el nem fogy a tartalma. Másrészt az üres palack is lehet eszköz. Azonban így, üresen nemesebb célt szolgálhat: közvetíthet nagyon fontos vagy kevésbé fontos üzenetet. Ezáltal a Pillepalack saját Utazásba kezd. Ha a szerencse (is) mellé szegődik, eljut a levél a címzetthez vagy máshoz, akinek esetleg a segítségére számítanak. Rossz esetben elvész egy folyóban, tóban, tengerben, sőt, talán egy óceánban, és immáron céltalanul és gazdátlanul bolyong a Nagyvilágban.

Gáti Viktor

Utazás a pillepalackkal

Vajon meddig él egy pillepalack? Ez már kérdésnek is furcsa, hátha még ki is fejtem, hogy gondolom...

Szóval az egész, mondjuk, úgy kezdődik, hogy kiöntik a pillepalackgyártó cégnél a pillepalackokat, és aztán megrendelésre továbbítják mindenféle üdítőgyártó cégnek. Ott felmatricázzák és kikerül a boltokba... Én megveszem... Kiiszom belőle a lötytyöt. És aztán? Mi lesz a pillepalack sorsa? Per pillanat tudom: odaadnám a fizika-technika csoportnak, hogy építsen hajót. De egyébként? Az emberek többsége nemtörődöm módon beledobja őket egy kukába és annyi. A pillepalackot így egy kukásautó viszi ki a szemétdombra. Végeredmény: flakon a mocsokban.

A másik lehetőség a szelektív hulladékgyűjtés. Mennyivel szebben hangzik... A palack visszakerül a palackgyárba, ahol újraöntik, és így élete örök körforgásba kezd... Persze csak amíg nem találkozik egy fent említett nemtörődöm emberrel.

Horváth Lídia

1837. szeptember 10.

Utazom. Ismét utazom. Megint az ismerős kocsi, a jól ismert ülések rózsás kárpittal, az azonos mintájú függönyökkel. Mintha a kerek mondának valamit: Pillepalack. Milyen furcsa, ismeretlen szó! Hisz ez nem is szó! Kitekintek az ablakon, éppen, mint egy órával ezelőtt, de akkor még hegyeket láttam

hófödte csúcsokkal. Most meg csak dombok látszódnak, melyeknek oldalára erdő tapad. Csak néhol látszik egy-egy marhalegelő. Elalszom. Mire felébredek, minden síkká változik, helyes kis parasztházakkal. Befordulunk, és megpillantom az ismerős fasort, végén az ismerős házzal. Megérkeztem.

Németh Boglárka

(Mű)anyagok vagyunk

Az életünk olyan, mint egy pillepalacké.

Gondolkozunk csak el, van egy gyár, drága jó anyánk és apánk, akik sorra szülik a műanyag üvegeket.

Ekkor belekerülünk egy adott társadalomba, egy rétegbe, ez lesz a címkénk, de belül mindegyikünk másképp fogja fel ezt a „bélyeget”. Mégis, vannak, akik elég hasonlóan vélekednek a sorsukról. Ők, ha tehetik, keresik egymás társaságát, szeretnek egy polcon lenni.

Van, aki újra felhasználódik az élete során, aki többször cserél címkét, viszont van, aki egy jó ideig a polcon marad, aki kötelességtudóan éli az ő kis egyszerű életét, amibe beleszületett.

De az üres helyekre a pulton mindig kerül egy újabb egyed. Mindig gyártásban vagyunk, de a vége mindig a kuka lesz.

Ezt az utazást a gyártól a kukáig mindenki megteszi, ki-ki kisebb, nagyobb, illetve fontosabb állomásokkal. Ezt az utazást nevezzük életnek.

Veress Dóra

Barangolás a tudattalanban

Fák. Igen, fák között jártam. Néztem, s nem láttam. De pillanatok elteltével a homály eloszlott. Egy alak ült a messziben. Siettem felé... nem is tudom már, miért. Kíváncsi voltam talán..., de féltem is, bevallom. Ahogy felé közeledtem, megnéztem a pillepalackot, amit a szárnyas szépségeknek, a lepkéknek szántak otthonul a gyerekek. Nem költözött be oda senki, de a gyerekek mégis reménykedve vártak. S amint így elméláztam, egyszer csak megérkeztem. Ott ült előttem, s nem szólt. Én sem szóltam. Figyeltem. Gyerekkori emlékek..., fájalmak, szenvedések, örömök... Felváltva éreztem őket. Megtévelyultam talán? – kérdeztem, de a válasz... a válasz...

Felébredtem. Ültem az ágyon, s nem emlékeztem, csak mondogattam monoton, ez én vagyok...; ez is én vagyok.

Bene Katica

Mint valami

Csodás világot álmodtam. Vad ködök fátyolán át eljutottam egy rétre, ahol a zöldellő fákon különös gubók lógtak. Körüljártam néhányat a görögdinnye nagyságú gömbök közül, megtapogattam a felszínüket. Az volt az érzésem, hogy a holdat tartom a kezeim között: rücskös szürke labdacsot, az éjszakai ég magányos vándorát.

Hirtelen megmozdult a gömb. Mint valami virág nyílt ki lassan, és a belsejébe lehetett látni. Pókhálószerű fonalak gomolygó halmazában nyálkás lények éledtek. Szépen lassan kimásztak a gubóból, szárnyaikat kinyújtották, és hagyták, hogy megszáradjanak. Csak ekkor láttam őket valódi szépségükben: kék testű pillepalackok voltak, szárnyaikon a színek ezernyi árnyalata ragyogott. Aztán, fel sem ocsúdhattam, egy pillanat alatt felrebbentek, mint őszi falevelek az esti szélben.

Nem elég

Sose gondoltam volna, hogy ilyen nehéz lesz majd itt állni és önmagam adni. Sőt, ennél többről van szó: meg kell nekik felelni. Ráadásul nem elég jónak lenni, mert csak a legjobban szereplők viszik majd valamire. A bizottság bágyadtan figyel, lekezelő tekintettel várják, mikor kezdem már el. Fogalmuk sincs, mi zajlik a lelkemben, mikén mentem keresztül az elmúlt napokban. Nem fontos. Csak szólaljak meg végre, és mondjam, amit hallani akarnak. Még mindig nem szólok egy szót sem. Hol is kezdjem?

Egy pillepalackon megcsillant a napfény, és megszakította a gondolatmenetemet. Végignézttem a lányon, aki mellettem kortyolta az ásványvizet a 76-os buszon. Jaj, most kell leszállnom! Felkaptam a cuccaimat és kiugrottam az éppen záródó ajtón. Össze kell szednem a gondolataimat. Fontos vizsga előtt állok.

Nagy Dani

Alternatív cím

R. a középső ajtón szállt fel. Vagyis nem teljesen a középsőn, hanem azon, amelyik az utolsó ajtó előtt van. Ennek nagyon is fontos szerepe volt R. életében, hiszen minden egyes alkalommal, mikor buszra kényszerült szállni, így cselekedett.

Azt mindenki tudja, hogy azon az ülésen, ami pont a hátsó kerék fölött található, senki nem szeret utazni, mert aki odaül, az a saját seggén tesztelheti, melyik bukkanó vagy gödör a nagyobb. Hát R. viszont pontosan ezt szerette a legjobban a buszozásban. Mert így zenehallgatás közben úgy rázhatta a haját, ahogy akarta. Nyugodtan ráfoghatta az egésztestet a huppanókra meg a kráterekre, úgyhogy amíg másokról folyt a verejték; amíg az öreg taták légszomjrohamot kaptak; amíg a nagykik az összeesés határán voltak, és persze össze is estek, addig az ő fülébe Corey Taylor üvöltötte az igazságot, hogy a kibaszott buszon még mindig a csövesek a legkevésbé büdösek a fullasztó izzadságszaghoz, a gázszaghoz és a töménytelen mocskokhoz képest.

Szóval R. fölszállt és megrohmozta kedvenc ülését... Csakhogy az foglalt volt. Egy fuldokló öregasszony ült a helyén. A szívét markolászta és hangosan jajgatott. R. nem tudta mire vélni a dolgot, úgyhogy egy darabig még nézte a nénit, majd beállt az ajtóba, jelzett, a következő megállónál leszállt, és várt egy másik buszt. Az rövid időn belül jött is, így R. megkönnyebbülten szállhatott fel rá, elfoglalta az őt megillető helyet, és elfelejthette ezt a sajnálatos intermezzót. A busz lassan távolodott, kezdett beleolvadni a ködbe, beúszott a zene is, és egyszer csak pillepalack.

Oravecz Gergely

SPIROMÁNIA

Ezzel a levélváltással kezdődött:

Tisztelt Spiró György!

Elnézését kérem, hogy szinte ismeretlenül zavarom ezzel a levéllel, amely ráadásul nem is tud kellőképpen rövid lenni.

Oravecz Barna vagyok, a Szent László Gimnáziumban tanítok magyart és filozófiát. Nemrégiben küldtem önnek tanítvány-barátomon, Rózsa Péteren keresztül egy Hamvas-„tanulmányt”, Ön ennyit ismerhet tőlem. Én elég tűrhetően ismerem az Ön műveit, ha nem is mindent, és nem is eléggé. De mindez nem fontos most.

Amiért írok, az valójában egy felkérés. Nekünk (az iskolának) van egy nyári táborunk Balatonszepezden, és ezen belül nekem és még pár barátomnak van egy eléggé furcsa tábortípusunk, amit Heptameronnak nevezünk. Ide mindig leviszünk jópár, egy hullámhosszon lévő tanárt; volt tanítványokat, akik már tudogatnak ezt-azt; és persze egy sereg diákot, olyanokat, akik ezen az egyébként eléggé élvezetes húsdarálón hajlandók átदारátatni magukat. Történik ott sok minden, mert egyszerre sok területtel foglalkozunk: idén például majd írással, színházzal, versekkel, táncsal, fizikával, csillagászzal — a hetedik, mert a terület is hét, e pillanatban nem jut eszembe.

Nos, ide szeretnénk Önt meghívni. Elég sokat foglalkozunk írással-újságírással, és arra jöttünk rá, hogy ezekkel a dolgokkal elvi szinten elvacakolgatni eléggé értelmetlen (ahhoz az idő kevés), de ha kihegyezzük valamire vagy még sokkal inkább valakire, aki aztán egy ponton meg is jelenik közöttünk és hajlandó szóba állni velünk, nos, az nagyon hasznos lehet. Hogy ne beszéljek én se általánosságban: tavaly sikerült megnyernünk Parti Nagy Lajost, akire öt napon át nagyon intenzíven készültünk is, a táborozók jó része megfertőződött tőle, aztán tényleg eljött, és azt hiszem, tetszettünk egymásnak. És sokat tanult mindenki, ezt én az azóta eltelt egy évben elég pontosan le tudtam mérni.

Tudom: Spiró és Parti Nagy két külön világ. De talán nem áthidalhatatlan világok. Ezért most el szeretném még mondani azt, hogy nálunk, a Lászlóban (persze egy szűk körben, de azok az emberek mind ott lesznek Szepezden) újabban Spiró-kultusz is van, és talán nem az az ellenszenves fajtájú kultusz. Vagyis azt hiszem, nagyon kevés a dologban a sznobizmus. Egyszerűen csak sikerült 7-8 tanítványomnak, barátomnak rákattannia az Álmodtam nekedre, Az Ikszekre, a Csirkefejre, az Amíg játszolra, sőt most már a Fogságra is. (A Jövevényre még nem nagyon, de ahogy elnézem, meglesz az is.) Ebben a körben (és ez a kör lassan növekszik még) a Fogság kezd ősélménnyé válni — és elképedés tárgya. És értik, eléggé értik... Komolyan.

Nincs kedve ezt a csapatot a nyár elején meglátogatni? A tábor június 30. és július 7. között lesz, maga a hely szép, fent a hegyen, bár tele lesz hernyóval, ez már a harmadik nyáron gazdagítja az életünket. Ha kedve lenne ellátogatni hozzánk, lehetőleg persze valamikor a tábor második felében, hogy most is élvezkedhessünk előtte az Ön szövegeivel (ezt nevezzük rákészlésnek), az kiváló lenne. Macerás a dolog az elszámolás tekintetében, de megpróbálnánk legalább az útiköltségét kigazdálkodni; némi ebéd vagy vacsora mindenképp akad; többet ígérni sajnos nem tudok. Nem lenne kedve megnézni minket, hogy mi is megnézhessek Önt?

Nem nagyon hiszek abban, hogy igent mond. Tudom, van dolga elég. Megértem, ha így lesz, azaz ha így dönt. Mindenesetre legalább egy rövid választ kérek. Üdvözzel, és mielőbbi válaszát várva:

2005. május 2.

oravecz.barna

Kedves Oravec Úr, a meghívást köszönettel elfogadom. Július 2-tól történetesen Badacsonylábdihegyen nyaralok a kölkökkel együtt, és az közel van Szepezdhez. A július negyedikén kezdődő héten bármelyik nap jó. Kérem, írja meg, melyik napon, hány órára és pontosan hova menjek. Ebédelni és vacsorázni szeretek, pénzt a beszélgetésért természetesen nem kérek. Lehet, hogy vendéget - vendégeket - is viszek, bár ez nem biztos. Egyik kölköcske most érettségizik a Szent Lászlóban, ő feltehetőleg a beszélgetés ideje alatt inkább úszkálni akar majd. Amúgy a most szombati ballagáson ott leszek, ott is a kezembe nyomhatja a térképet...

Tisztelettel: Spiró György

Miután elment, a következő beszélgetést folytattuk róla:

Beszélgetés a Spiró-nap után

Oravecz Barna (O.B.): A Heptameron-táborba tavaly óta írókat is meghívunk. És az idén Rózsa Peti segítségével sikerült a Spirót becserkészni. Meg is próbáltunk nagyon komolyan felkészülni belőle, de persze ez nagyon kemény vállalkozás. Egészen más, mint a Parti Nagybuli volt tavaly, nagyon sok a különbség. És hát nyilvánvalóan nem is pont úgy sikerült a felkészülés, mint tavaly... De ma mindenesetre itt volt a Spiró. Na, az első kérdésem az lenne, hogy ti, akik zömmel olvastatok Spiró-műveket (mert most azokkal beszélgetünk, akik valamennyire olvastak tőle műveket), mit vártatok, és ahhoz képest mi realizálódott a számotokra. Próbáljátok ezt pontosan, érzékletesen és főleg röviden megfogalmazni.

Jó, amíg hallgatás van, addig én mondom, hogy a magam részéről nagyjából hasonló pasit vártam, egy kicsit talán szikárabb, visszafogottabb és hűvösebb embert, magyarul azt az embert, amilyenek én láttam őt a szereplései alkalmából. És hát tudtam én, hogy a szerep és az ember nem ugyanaz, ezért kíváncsi voltam, hogy milyen ő a valóságban. Persze kérdés, mennyire a valóságot láttuk most, mert azért ez is szereplés volt... De amikor észrevettem, hogy jól érzi magát, és nem siet innen elmenni, mert amikor kérdés nincs, akkor elkezd nemlétező kérdésekre felelni, meg továbbgördíti a már létező kérdéseket, akkor teljesen nyugodt lettem, és azt mondtam, hogy ez egy abszolút ide való pasi. A mindennapokban nyilván egyszerűen az idejét meg az energiáját félti és óvja minden erővel, amiben neki kurvára igaza van. Annyi baromságot kell csinálnia egy embernek, ha hagyja, hogy a világ őt foglalkoztassa, hogy az nem igaz...

Rózsa Péter (R.P.): Például cikkeket begépelni...

O.B.: Cikkeket begépelni, így van. Na, szóval én a magam részéről ezt mondtam, ezt gondoltam. Tessék.

Juhász Misi (J.M.): Akkor mondanám én tovább. Szóval én előbb ismertem meg Spirót, az embert, mint Spirót, az író, és csak utána olvastam tőle az Álmodtam neked-et, illetve az Ikszekből részleteket... Én nem lepődtem meg, de valószínűleg éppen ezért, mert előbb ismertem meg az embert.

Ladányi Mária (L.M.): De milyenek ismerted meg az embert? Mert ezt most elhallgattad.

J.M.: Nos... Amikor én találkoztam vele, akkor pontosan ugyanígy viselkedett. Tehát viszonylag halk szavú, nagyon művelt ember, akinek nagyon finom humora van, és oda tudja rakni a szavakat, tehát egy-egy jól elhelyezett mondattal fel tudott kelteni mindenkit az előadáson is. Érti a dolgát.

L.M.: Én most annyira fáradt vagyok, hogy nem jár igazából az agyam. Nagyon élveztem a vele való beszélgetést, és úgy gondolom, hogy egy csomó olyan érdekes dolgot mondott, ami mindenki számára hasznos tudott lenni (a délutáni beszélgetést szánta hasznosnak elsősorban, a délelőtti meg talán inkább a kíváncsiságunkat elégítette ki) — de az a helyzet, hogy én most

ezen nem gondolkodtam, és viszonylag fáradt is vagyok, tehát egyszerűen nem tudok reagálni... Lehet, hogy ha még beszélgetünk, nekem is eszembe jutnak dolgok... De most nem nagyon.

Kápolnási Melinda (K.M.): Én is nagyon fáradt vagyok. A délelőtti bemutatkozás tetszett, ott nem a Spiróval volt problémám, hanem azzal, hogy leragadt a szemem. Csak bunkóságnak éreztem volna, ha lecsukom egy pillanatra is. A délutánin pedig rengeteg jó dolog hangzott el, de még akkor is nagyon fáradt voltam. És annyi kérdést intéztek az íróhoz, hogy egyszerűen meguntam, és magamban azért könyörögtem, hogy legyen már vége az egésznek.

R.P.: Én is előbb ismertem meg az embert, mint a műveit. Azért is kezdtem el Spirót olvasni, mert felvettem nála órát az egyetemen. Hallottam róla ezt-azt, és gondoltam, hogy ezt az embert megnézem magamnak, mert állítólag jó, bár van, aki szerint nem. Először a Mit ír az ember, ha magyart kezdtem el olvasni, aztán szépen lassan egy-két művet, az Ikszeket, aztán a Fogságot. Úgyhogy engem nem ért meglepetés, én tudtam, hogy ő ilyen. Jól látszott rajta szerintem, amikor a beszélgetés egy pontján (már délután) egyszer csak nagyon feloldódott, és akkor elkezdett a székén jobbra-balra hajlongani, gesztikulálni, a hangsúlyjaival játszani. Beleélte magát, mint Bormester Mihály, mikor elmondja az ügyvivőnek a történetét, pont úgy. Tehát megvan neki a humora, szeret humorizálni, úgy, ahogy mondta. Órákon is szokott, a diákok meg vele vissza, tehát megvan az a jó hangulat. És hát nekem nagyon tetszett, hogy most itt van ő, akit én az életben teljesen más helyzetben szoktam látni, tehát közelebb jött. Illetve azt figyeltem még meg, hogy mikor elköszönt, azt mondta párunknak, hogy „Veletek még találkozunk Philippinél!”, tehát ő is készül arra, hogy majd találkozunk összel. Ami számomra csak azért érdekes, mert nekem nem kötelező őhöz járnom, nem kötelező az ő óráját felvennem, és ezt biztos, hogy tudja is, mert nem tanít semmi olyat, ami kötelező lenne. Szóval nagyon jópofa.

Mráz István (M.I.): Én eddig nem ismertem az embert magát, a regényeit és más műveit ismertem főleg, és tényleg nem erre számítottam. Talán én is egy kicsit visszafogottabb emberre gondoltam, és nem egy ilyen közvetlenre. Amikor megjelent, akkor közvetlenebb, könnyedebb... olyan... nem tudom megmondani, milyen volt... A megjelenésében nincs semmi különös szerintem, lehet, hogy rosszul látom, és nagyon érdekes, mert néha egyes dolgokban sincs, de utána mindig áttér valamire, amiből látszik, hogy mégsem egy hótt egyszerű emberrel beszélgetek, hanem egy olyan emberrel, aki megírta a Fogságot meg az Ikszeket.

O.B.: Köszönöm. Arra szeretnék majd a továbbiakban többek között rátérni, hogy volt-e értelme szerintetek ennek az egész Spiró-akciónak ebben a Heptameron-táborban, hogyan láttátok a mai napot. Mert most negyven diák közé hoztuk el őt. Volt-e ennek értelme? Hogy látjátok a dolgot? De előtte azt fogom megkérdezni, hogy volt egy felkészítő szakasz ebben a dologban, amikor megpróbáltunk a diákoknak segíteni, hogy megismerjék a Spirót annyira, hogy utána valamennyire képből legyenek... Hogy mégiscsak miféle, miket csináló figura jön ide. Tehát a következő körben először beszéljünk arról, hogy mit gondoltok arról, ami Spiró-ügyben, Spiró idejövetele előtt történt a táborban. Szinte mindannyian csináltunk benne valamit, tehát ettől izgalmas a dolog.

J.M.: Én eléggé pozitívan értékelem a felkészítést. Dalma ugyan korábban már vitázott arról, hogy volt-e értelme, hogy másképp kellett volna. De azt persze nyilván nem várhattuk, hogy mindenki ismerje Spirót, mert tényleg, ahogy ő mondta, a margón van ő is...

O.B.: Most már megint nincs.

J.M.: Most már nincs, igen, de hát régebben volt, a margón volt ő is. Igen, szerintem abszolút volt értelme, mert most már legalább hallottak róla, és a hangulatát mindenképpen megérezték a műveknek, főleg azoknak, amikből olvastunk is föl. Tehát a Jégmadár abszolút, az Ikszek is megvan, a Csirkefej nagyon élő volt számunkra a vetítés miatt, meg az a vita jól esett nekem, meg egyébként is jó vita volt.

L.M.: Igen, ez egy teljesen más felkészülés volt, mint a Parti Nagyra tavaly, ebben a Dalmának igaza volt. És persze, hogy szerencsésebb lenne valakire úgy felkészülni, ha a műveit is olvasnánk. Na most, itt ez csak egy módon lett volna lehetséges: ha a novellákra is sort lehetett volna keríteni, mégpedig úgy, hogy mindenki elolvas egy pár novellát, vagy felolvasunk novellákat, és azokról is tudunk beszélni. Na, de ugye így is elég nagy darabjával foglalkoztunk az életműnek, és nem várhattuk el, hogy ezeket a regényeket most bárki is elolvassa. Tehát szerintem ez az előkészület és maga a Spiróval való beszélgetés is inkább arra volt jó a tábor zömének, hogy felkeltse az érdeklődést, tehát hogy kedvet csináljon ahhoz, hogy ettől az embertől később különféle dolgokat elolvasson. Ennél többet nemigen lehetett elérni azoknál, akik ezekkel a művekkel még nem találkoztak. De most az lenne a jó, ha olyanok is nyilatkoznának, akik Spiróról itt hallottak először, vagy hát lehet, hogy a nevét hallották, de nem olvastak tőle semmit...

O.B.: Ezt most nem tudjuk megoldani...

L.M.: Hát mondjuk a Melinda itt az egyetlen alany, aki erről bármit is tud mondani, hogy neki milyenek voltak ezek az előkészítő előadások...

O.B.: Zömmel nem volt itt, sajnós.

L.M.: Azért jobb lenne, ha lennének itt olyanok is, akiken le lehetne mérni, akik őszintén nyilatkoznának arról, hogy nekik mit jelentettek ezek az előkészítők, és mit jelentett maga a találkozás Spiróval, mert nyilván egész mást jelentett nekik, mint nekünk.

O.B.: Melinda?

K.M.: Szerintem erre őszintén tudnék felelni, mert azért két-három regényről hallottam előadást, amikre nagyon szépen felkészültek az előadók...

R.P.: Melyek voltak ezek?

K.M.: A Jégmadár, az Ikszek, ja meg a Csirkefejet azt elolvastam, de hallottam róla előadást is. Tetszetek, felkeltették a kíváncsiságomat, úgy néz ki, hogy el is olvasom... Mást nem tudok erre mit mondani.

O.B.: Oké, köszönöm. Péter?

R.P.: Szerintem nagyon nehéz dolgunk volt, mert Spiró nagyon sokszor nagyregényeket ír, elég komoly munkákat, ezeket megcsinálni szerintem nagyon nehéz volt egyáltalán, az életmű meg annyira gazdag és annyira sokféle...Valóban jó lett volna, ha novellákat is tudunk olvasni, mert azért azok rövidebbek, egyszerűbbek, azokon talán ugyanúgy lehetett volna vitatkozni, mint a Csirkefejen... Nagyon tetszett nekem amúgy a Csirkefej, az előadás, mert ugye azt megnéztük, utána meg a vita, szerintem az is nagyon jó volt. Mária szerintem fantasztikusan felkészült a Fogságból, és nagyon-nagyon jó előadást tartott. Én sajnós nem tudtam úgy megcsinálni az Ikszeket, ahogy szerettem volna. Jó, hogy idő se volt rá, de én azért szerettem volna ezzel többet foglalkozni, és sajnós nem sikerült — úgyhogy igazából nekem is csak szerencsém volt, hogy lett az egészből valami. De szerintem, amit tudtunk, azt nagyjából megtettük felkészülésként. És ha egy gyerek eldönti, hogy őt ez semmiképp nem fogja érdekelni, akkor azzal nem lehet mit kezdeni. Akit meg érdekelt, az legalább kedvet kaphatott, hogy ha hazamegyünk, akkor olvasson egy kicsit.

O.B.: Köszönöm szépen. István?

M.I.: Szerintem azért volt nehéz dolgunk, mert a Parti Nagynál könnyű volt, mert...

O.B.: Mert akkor az Eszter csinált mindent —

M.I.: Egy az, meg a Parti Nagy-cuccok már a témájukban is humorosak — vagy legalábbis ha azokból az ember felolvas valamit, akkor azt a humort lehet, hogy jobban díjazza az ifjúság, mint egy hótt komoly valamit. Mint tudjuk, a Spirónál egy ilyen van, ami tényleg egészében humoros, a Jégmadár, de az is hétszáz oldalas. Tehát ezért volt nehéz. Mert úgy kellett fölkeltenünk az érdeklődésüket, hogy elég komoly dologra kellett közben koncentrálniuk. Ami szerintem lényegében sikerült. Tehát felhívtuk rá a figyelmet. Például a Barnát is megpróbálták lelőni, hogy nehogya felolvasson bármit a Jövevényből, mert el szeretnék

olvasni. Szóval ezek után célba ért szerintem a dolog. Még nem biztos, hogy értik, hogy hogyan működnek ezek a regények, az lehet, de mindenféleképpen érdeklik őket.

O.B.: Köszönöm szépen. És akkor térjünk arra rá, hogy most végre itt volt a Spiró. És hogy miképp látjátok ezt a mai napot. Mi történt itt, és magának ennek a dolognak volt-e értelme, volt-e kimenetele, szerintetek működött-e, a diákok hány százalékánál működött. Szóval csupa nehéz kérdést tesztek fel egyszerre.

R.P.: Ne haragudj, Barna, de te még nem válaszoltál az előző kérdésre.

O.B.: Hát azt mondanám, hogy engem ez a dolog részben a katasztrófagyánús mivolta miatt érdekelt. Amikor a Spiró pozitívan válaszolt nekem (mármint hogy jön), onnantól kezdve engem ez olyan szempontból is izgatott, hogy ez egy ilyen táborban annyira reménytelen, hogy innentől már izgalmas. Ezt az életművet behozni tizenéveseknek... A Parti Nagyot ehhez képest tényleg gyerekjáték volt. Nem fajsúlykülönbségekről van szó, de a Parti Nagyot könnyű megcsinálni egy hét alatt, úgy, hogy arra örülten készüljenek is... Az, ha jól csináljuk, nem is lehet rossz kimenetelű. A Spirónál viszont minden sokesélyes volt, és innentől kezdve izgalmas is nagyon. És — mi tagadás — én a más bőrére szívesen játszom, és ez végül is a Spiró bőrére ment. Egyébként persze ez nem igaz, mert nagyon a mi bőrünkre is ment. Mert ha semmilyen szinten nem sikerül, akkor ez a Heptameron-tábornak mégiscsak komoly kudarca. Rossz szervezés, rossz elképzelés... És hallottunk is róla, hogy egyeseknek az a véleménye — ki tudja, lehet, hogy sokaknak az a véleménye —, hogy nem ilyen író kéne idehozni. De az én benyomásom szerint ez igenis működött. És amit lehetett, azt szerintem kegyetlen jól megcsináltátok. Válaszoltam? Akkor menjen tovább a kör.

J.M.: Szerintem volt értelme, nekem főleg a délelőtti beszélgetés tetszett, mert megválaszolta azokat a kérdéseket, amelyekre tudni akartuk a választ, kezdve a Csirkefej címétől egészen addig, amit Dani kérdezett. A délutánin szerintem már fáradtak is voltunk, egészen biztos vagyok benne; nem csak az esőnek meg annak tudható be, hogy kevesen olvastuk a műveit — egyértelműen fáradtak vagyunk, mert rengeteget kivett belőlünk az egész előtte lévő szakasz, sokat melóztunk, sokáig fennmaradtunk, ilyesmi, tehát a délutáninak már talán kevésbé látom az értelmét, de azért jó volt hallani, amiket mondott.

L.M.: Igen, az biztosan benne volt, amit a Misi mond, ez egy eléggé fáradt tábor már, de én azt láttam, hogy azokat, akiket tényleg foglalkoztatott a téma — vagy azért, mert tényleg ismerték már a szerzőt és a műveit, vagy azért, mert az utóbbi napok előadásainak kapcsán feltámadt bennük az érdeklődés —, azokban tényleg megszülettek kérdések, és azok tényleg kíváncsiak voltak, hogy az író mit fog válaszolni. Kétségtelen tény, hogy a délutáni eléggé maratonira sikeredett. Lehet, hogy szerencsésebb lett volna egy ponton azt mondani, hogy eddig volt a kötelező foglalkozás az újságíróknak, és most maradjanak itt még azok, akiket érdekel a dolog, és legyen egy szűkebb körű beszélgetés. Mert tényleg voltak, akik magukba roskadtak, és gyakorlatilag nem voltak jelen — vagyis fizikailag jelen voltak, de egyébként nem. Dalma úgy ítélte meg, hogy én például roppant önző voltam, hogy annyiféle kérdést tettem fel délután. Én viszont úgy voltam vele, hogy mivel én egy jó hangulatú beszélgetésnek éreztem ezt, és nekem úgy tűnt, hogy Spiró szívesen válaszolgat a felmerülő kérdésekre, és még utánam is javában kérdeztek tőle dolgokat, tehát én úgy gondoltam, hogy egy ilyen közegben miért ne kérdezzem meg azokat a dolgokat, amik engem foglalkoztatnak. Tehát lehet, hogy ez önzés volt, de én azt gondolom, hogy én ugyanúgy, mint a többi kérdezők is, csak olyan kérdéseket fogalmaztam meg, amikről úgy éreztem, hogy másoknak is jelenthet valamit, amit az író válaszol rájuk. Tehát semmilyen személyes vagy egyéni dologra nem kérdeztem rá, csak olyan dolgokra, amikről azt gondoltam, hogy esetleg másokat is érdekelhet.

Lőrincz Dalma (L.D.): Nem tudom, szerintem az egész dolog, hogy Spirót hívtuk meg, vagy hívtátok meg, az volt eleve már önzőség és nem teljesen átgondolt dolog, így utólag nézve. Persze, én nem gondolkodtam ezen, mielőtt lejöttem, de az a helyzet, hogy Spiró nem ez a

generáció, és akinek ő fontos volt, azok ti voltatok. Most is ti vagytok, akik itt ültök — ti olvastátok, titeket érdekel, titeket nem zavar, hogy borzasztóan nyomasztó volt ez az egy darab, amit megismertünk tőle. Mondjuk volt benne jó, persze, meg gondolatokat keltett, de ezzel nem biztos, hogy olyan táborot lehet csinálni, mint amelyet egy Parti Naggyal. Azért, mert a stílus igenis fontos egy nyári táborban, ahol diákok vannak. És Parti Naggyal meg lehetett azt csinálni, hogy vicces volt, ahogy kitettük a kis cetliket, és vicces volt, hogy idejött, és vicces volt, ahogy felolvasott — de egy nyári tábornak a hangulatát szerintem valahogy az is leviheti, hogyha nyomasztó dolgokról beszélünk, amik ... Szóval hülyeség azt hinni, hogy majd ettől sokan fogják olvasni, merthogy felkelti az érdeklődésüket. Hát, nekem sajnos főleg az jött le, hogy amiket ő ír, azok hosszúak, nagyon-nagyon nehezen érthetőek, és nem is annyira népszerűek. Namost, ez számomra nem annyira azt sugallja, hogy amikor visszautazok Budapestre, akkor majd elkezdek egy Spiró-könyvet olvasni. Ettől még ő nekem nagyon rokonszenves volt, amiket mondott, azok nagyon okos dolgok voltak, nagyon élveztem hallgatni, főleg délelőtt. A délutáni az sok volt, mert emlékszel, hogy Parti Nagy, aki még humoros is volt, mármint hogy a művei, szóval hogy ő a végén felolvasott — tehát még vele se az volt, hogy délelőtt is beszélünk, és délután is beszélünk, mert ő délután már felolvasást tartott, ami sokat könnyített a dolgon. Most pedig komoly beszélgetés volt, elmentünk mindenféle irányba. És ha jönnek folyamatosan a kérdések, az más, de ha leáll a beszélgetés, nincs kérdés másodpercekig, akkor utána igenis rossz rátenni még egy lapáttal, mert akkor jöjjenek a kérdések folyamatosan, de ilyet ne, hogy „Na, van kérdés?” Mert mire mindenki megnyugodna, hogy nincsen több, akkor valaki még egyet és még egyet... Így nem lehet lezárni valamit, és erre oda kell figyelni. A Fogsággal kapcsolatban pedig (bár egyébként biztos érdekes kérdés ez a nyelvezetről meg ilyesmi) én nem hiszem, hogy aki nem olvasta a regényt, az annyira bele tudná élni magát ezekbe a válaszokba. Érdekes lenne, ha olvastuk volna.

L.M.: Azért bocsánat, hadd tegyek ehhez valamit hozzá. A Dalma is azok közé tartozik, akik a zömét nem hallották ezeknek a bevezető előadásoknak, tehát ez elég sikerületlen, hogy a Dalma és a Melinda van itt azok közül, akik nem nagyon olvastak Spirót, és egyikük sem hallotta az összes előkészítő előadást...

L.D.: Jó, de azért hidd el, hogy abban viszont igazam van, hogy én...

L.M.: Jó, de ezt nem így kellett volna...

L.D.: ...én azért húsz évesen mégiscsak azt gondolom, hogy lehet, hogy nem volt jó, amiket mondtunk róla, de ha meg tizenhat lennék, akkor még ennyire se tudnám beleélni magam, mert akkor még lehet, hogy a Csirkefej után is kirohantam volna a világból.

O.B.: Oké. Melinda?

K.M.: Felőlem ki is mehetek...

O.B.: Ki mondta?

K.M.: Nekem teljesen mindegy, hogy bent vagyok vagy nem vagyok bent.

L.M.: De most te azt hiszed, hogy amit én mondtam... Én azt mondtam, hogy még kellett volna olyanokat is hívni, akik az előkészítő előadásokat hallották, mert se a Dalma, se te nem hallottad mindet.

K.M.: Jó, nem, lehet, hogy mindent negatívan gondolok meg negatívan látok, és csak negatívat tudok mondani, hogy ugye ma délután is hosszú volt, erőltetett volt, unalmas... Jó, unalmasnak nem mondható, mert hiszen elég érdekes dolgokat mondott el, már amik persze eljutottak az agyamig. De tényleg, olyan sok kérdést tettek fel főleg a vége felé, amikor már hallottam, hogy a csapattársaim egymást kérdezték, hogy: „Te, ha most kimennék és nem jönnék vissza, az nagyon gáz lenne?”. Hát igen, az mondjuk gáz lett volna, mert elég rossz érzést keltett volna a Spiróban is, hogy ennyire unják. Meg rengetegen aludtak, a Dalmát is próbáltam keltegetni folyamatosan, meg küldtem az üzeneteket, hogy azért ne aludjanak, mert

láttam, hogy a Spiró rájuk nézett, és nagyon fáj neki, de nem miatta volt ez az egész... Tehát azt gondolhatta, hogy unalmas volt az előadás, szarok a könyvei, vagy nem tudom...

J.M.: Hozzászólhatok? Szerintem egyáltalán nem gondolta azt, hogy unalmas volt az előadás, abszolút átlátta a helyzetet, hogy mi van, meg amennyire megismerte a tábort, hogy mennyi minden zajlik, szerintem abszolút kikockázta azt, hogy mi történik itt.

O.B.: Abszolút bemerte, én is úgy láttam.

R.P.: Egyetértek azzal, amit a Dalma mondott, hogy lejöhettek a gyerekeknek a Spiró műveiből, hogy ezek hosszúak, nehezen olvashatóak. Valószínűleg a Spiró is jól tudja, hogy nem a tizenhat éveseknek ír, és nem ők fogják a legkönnyebben befogadni. A Dalma, azt hiszem, nem tette hozzá, hogy nagyon jókat ír, és azt gondolom, hogy ha én előadó lennék, nagyon örülnék annak, ha néhányan elaludnának az előadásom alatt, mert akkor legalább nem az van, hogy pofából bent ülnek, hanem akit érdekel, az ébren van, akit meg nem, az legalább jól érzi magát. Szerintem ezzel nem volt gond. Én nem láttam a Spirón, hogy rosszul érezte volna magát. Két félét jártam hozzá, úgyhogy azért már valamennyire ismerem a gesztusait, szerintem aaa... Mi volt a kérdés? A felkészítésekről beszéltünk?

O.B.: Nem, most már arról, hogy mi a véleményünk arról, hogy itt volt, és hogy volt-e értelme.

R.P.: Ja igen. Nem tudjuk, hogy volt-e értelme, és ezt nem is fogjuk egykönnyen megtudni, hiszen a fene se tudja, hogy a gyerekek közül kire hogyan hatott, ki az, akiben ez bármit is elindított, és ki az, akiben nem. Ezt majd csak később tudhatjuk meg, ha egyáltalán, úgyhogy erről most nincs is mit beszélni. De szerintem mindenképpen nagyon jó volt, hogy láttunk egy ilyen embert itt. Valóban sokkal nehezebben lehetett őt befogadni, mint a Parti Nagyot, de azt gondolom, hogy az élet meg nem feltétlenül vígjáték. És a Spiró művei, igen, valóban nagyon kemények meg nehezek, de ez is van, ilyen is van, és ő egy ilyen szerző. Na meg nem lehet minden évben ugyanazt csinálni, nem hívhatunk el mindig egy humoros műveket író embert. Spiró nem ilyen műveket ír. Azt, hogy ez csak minket érdekelt volna, azt nem tudom, de kétféle. Mondjuk, ha most a Malliorra hivatkoznék, lehet, hogy nem mondanék túl jól, mert ő még olvassa a Fogságot. De azt gondolom, hogy itt van egy író, aki azért valószínűleg benne van a nagyon-nagyon jó magyar írók között, amennyire én feltételezem. Egy ilyet elhívni egy gimnáziumba, illetve egy gimnáziumi táborba, szerintem az mégiscsak lehet valamilyen élmény. Persze nyilván azoknak, akik ezt hajlamosak befogadni, és szerintem ezzel nem is volt baj. Akit tudtunk, vagy akit jónak láttunk, elértünk. Nem mindenáron csak a szórakoztatás volt a célunk, hanem esetleg mégiscsak valami módon a tanítás vagy nevelés, vagy nem tudom, micsoda. És hát Spiró elég nagy falat ehhez. Nem könnyű, de hát ezért voltak az előkészítések, mert próbáltunk valamit csinálni.

O.B.: Így van. Köszönöm. István?

M.I.: Csatlakoznék az előttem szólókhhoz, és elmondanám, hogy én kivel értek egyet. Máriával abban, hogy tényleg úgy másfél óra után mondani kellett volna, hogy akit nem érdekel, az menjen ki. De mivelhogy őt nem nagyon zavarta, mert az látszódot volt, ha zavarja, ezzel nem volt gond. Perneki Reni azt mondta, hogy ez nagyon gáz, de szerintem ez annyira nem volt gáz. A Melindával csak annyiban értek egyet, hogy amiatt volt egy hangyányit vontatott a beszélgetés, hogy mikor befejezett egy részt, akkor utána nagy volt a hallgatás. De érdekes volt, engem lekötött, én a két és fél óra alatt végig ébren voltam, végig figyeltem, még jegyzeteltem is. Jó, én mondjuk olvastam tőle sokat, tehát valószínűleg ezért. Én egyébként a Melindát nem értem. Az elején azt mondta, hogy érdekes volt, a végén meg azt, hogy unalmas. Most akkor milyen volt?

O.B.: Hát, nyilván ez is, az is.

Kosik Anita (K.A.): Nagyon sajnáltam, hogy...

O.B.: Várjál, felvezetlek. Most érkezett be Kosik Anita, aki szintén nem volt itt kezdettől a táborban...

K.A.: Ja, hogy itt most beszélgetés van!

O.B.: ...és Lídia is most esett be. Na, akkor kérdezzük meg tőlük, hogy volt-e értelme ennek a mai napnak. Itt már mindenféle elhangzott.

K.A.: Hogyne. Tökre volt értelme szerintem, csak nagyon sajnáltam, hogy keveset aludtam, és az elején arra figyeltem, hogy ébren maradjak. Nagyon-nagyon tetszik a Spirónak a hangja, annyira jól beszél, hogy szerintem szinkronszínésznek kéne mennie. Komolyan.

J.M.: Az s-ek ellenére.

K.A.: Az s-ek ellenére? Miért, milyen s-ei voltak?

J.M.: Hát mert mondta, hogy a rádióban azért nem lett bemondó, mert valakihez járt órára, és azt mondta, hogy az s-ei nem jók, mert lengyelesen (?) mondja az s-eket.

K.A.: Ja, értem.

M.I.: Na és akkor itt van még Lídia, aki viszont itt volt a tábor egésze alatt.

O.B.: Így van. Lídia, az a kérdés, hogy volt-e értelme ennek a mai napnak és az egész hétnek Spiró-ügyben. De ne protokoll-választ adj!

Horváth Lídia (H.L.): Hát... Értelme az volt, mert végül is nem mindennap találkozik az ember híres emberrel, sem olyannal, aki könyvet ír. Én például még egy íróval sem találkoztam így, ilyen személyesen vagy közlőrl. És volt értelme, csak kicsit azért unalmas volt meg fárasztó. Vagyis nem úgy unalmas, hanem hogyha az ember fáradt, akkor azért nem tud annyira élénken figyelni, szerintem.

M.I.: És akkor a Lídiától még a felkészítést is meg tudjuk kérdezni.

L.M.: Volt valami értelme ezeknek az előkészítő előadásoknak?

H.L.: Persze hogy volt, mert azért valami képünk legalább lett, hogy milyen stílusban ír, mert azt azért kell tudni, különben nem lehetett volna értelmeseket kérdezni tőle.

O.B.: Az utolsó körben azt szeretném megkérdezni, de nagyon röviden válaszoljatok (jó, nem tudok, én se tudok), hogy titeket melyik mű ragadott meg legfőképpen, és miért. De erre próbáljatok meg tömondatokban válaszolni, mert tulajdonképpen ez is egy ajánló funkciójú része lesz a beszélgetésnek. Szóval ilyen szempontból ez fontos. Hátha valakinek pont ez csinálna kedvet. Mert beszéltünk róluk egy-egy órát, az lehet, hogy elriasztó volt, de ha most mondunk három mondatot, az lehet, hogy nagyon is reklámhatású.

J.M.: Engem nagyon megfogott a Jégmadár örülete, én azt el fogom olvasni. Ez egész biztos.

L.M.: Én igazából a novellákat olvastam meg a Fogságot. A novellákban engem az őszinteségük ragadott meg nagyon. Olyan mélyen belemenni az embernek a saját lelki rezdüléseibe, és esetleg szégyenletes dolgokat is kifejezni, ez nagy dolog, ezt nem tudja mindenki. A másik meg a Fogság, de arról korábban már annyit beszéltem, hogy én azt nem tudom röviden összefoglalni. Ami viszont nagyon megragadott engem, az az Ikszek és a Jövevény. Én valószínűleg a Jégmadarat nem fogom tudni elolvasni, mert nekem az, ahogy te beszéltél róla, nagyon tetszett, de annyira örült világnak tűnik, hogy engem határozottan taszít.

K.M.: Én meg épp a Jégmadárra leszek majd kíváncsi. Az örültsége megfogott.

R.P.: Én ha hazamegyek, biztos nekiesek a Jövevénynek.

O.B.: És miért?

R.P.: Azért, mert nagyon kíváncsi vagyok rá, mint műre. Érdekel egyrészt a bonyolult szerkezete miatt, másrészt pedig amiatt, hogy akkor mégis, mi van benne. Ennek is valamiféle örülete van, szerintem.

O.B.: Van neki. István?

M.I.: Én már olvasom a Jövevényt, tehát nekem az a következő. Engem egyébként igazából annak a nyelve érdekel, meg azért is, mert már csak az hiányzik a fontosabb prózai írások közül nekem. A többi már megvolt.

O.B.: Hogy én is válaszoljak erre a kérdésre, én a Jégmadáron kívül, amit el fogok olvasni (de ahhoz gyűjtöm az erőt, mert most a nyáron még más dolgom is van), szóval nekem most már

inkább a tanulmányai lennének izgalmasak. Főleg a Shakespeare-könyve, amiről egy szó nem esett ezen a héten. És az nekem egyébként is szégyenletesen kimaradt. Nem tudom, hogy mit hozott ki az egyes művekből, hogy miket sakkozott ki, miféle összevonások működhetek ott. De ez merőben szakmai érdeklődés, nem szépirodalmi, és nem is biztos, hogy fel tudom majd bármire használni. Bár a legtöbb dolgot, ami az embert érdekli, azt nem tudja vagy nem is kell felhasználni. Csak én is imádom Shakespeare-t, ebben teljesen egyetérték velem. Egy nagy pancser volt, egy nagy ripacs, lenyúlt mindent, teljesen igaz, ponyvaíró volt, csak kurvajó.

R.P.: A világirodalom legjobb ponyvaírója.

O.B.: Így van. Na, hát akkor itt fejezzük be ezt a beszélgetést. Ti meg majd olvashatjátok a táborújságban, ha minden igaz. Nyilván egy szerkesztett változatban, már amennyiben sikerül egyáltalán begépelni ezt valamilyen formában.

K.M.: Én vállalkozom rá.

O.B.: Igen, és a Melinda külön ki lesz emelve.

Most lássunk néhány írást Spirótól:

Spiró György:

Az Ikszek

(részlet)

Boguslawski úgy viselkedett, mint aki bizonyos abban, hogy hamarosan ismét ő lesz az igazgató. Tapasztalatai szerint aki nem a maximumra tör, az a minimumot sem tudja elérni. Közben kínozza, hogy nem léphet színpadra, holott az évad már tart, és kollégái esténként kéjesen lubickolhatnak a hivatásukban, de nem siettette az eseményeket, és mint színigazgatóhoz illik, minden előadást megnézett, vagy a földszint utolsó sorából, vagy az ügyelőpult mellől, előadás után pedig a kocsmában elemezte az egyes alakításokat, eljátszotta a hibákat, új megoldásokat javasolt és röviden általános játéktechnikai kérdésekre is kitért. Még azok is szájtátva figyelték, akik már évek vagy évtizedek óta játszottak vele együtt. Az utóbbi másfél évtizedben Boguslawskit túlságosan lekötötte a színház vezetése, kénytelen volt kevesebbet játszani, és a Drámai Iskolában, minthogy az alapfokot kellett oktatnia, nemigen csilloghatott. Most minden energiáját az öt-tíz perces magyarázatokba zúdította, és még Szymanowski is elismerte, nyilvánosan, az egyik előadás után, hogy az ördög bújt a Mesterbe, még mindig lehet tanulni tőle.

Osinski dühöngött, Kudlicz pedig, aki átvette a Drámai Iskolát az alapító Boguslawskitól, létében érezte magát veszélyeztetve. Boguslawski tudta, hogy zavartalan aknamunkára nem sokáig lesz lehetősége, így hát soha nem volt még ennyire megértő, türelmes és kedves, soha nem örült ilyen önzetlenül gyöngé és közepes színészek egy-egy jó pillanatának. Bautz urat és nejét némi pénzzel bírta rá, hogy tovább tartsanak nyitva, fel-alá rohangált a kocsmában, szélesen gesztikulálva magyarázott, egymaga eljátszotta az összes szerepet, nézői pedig, a színészek, fel-felugráltak és a Mester ötleteit variálták. Az ötletek többnyire nem kerültek bele a következő előadásokba, már csak azért sem, mert Osinski is kénytelen volt repertoárpolitikát folytatni, és ugyanazt a darabot csak háromszor-négyszer tudta adni, nagy időközökben, az utólagos javítópróbákat mégis mindenki élvezte. Különösen Boguslawskinak azt a szokását szerették, hogy az egyes szerepek értelmezéséhez a mindennapok jelentéktelen mozzanatait hívta segítségül. Hasonlatai hemzsegték a zabálás és a szeretkezés szakkifejezéseitől, amelyek valahogy légiésen és filozofikusan hatottak a szájában, és több fiatal színész most hallotta először, hogy a közönség arra való, hogy a színpadról kollektíven megerőszkolják. Helena Rutkowska, a csúnya, fiatal és különös tehetségű balettpatkány, akinek már

Boguslawski is adott epizódszerepeket, csodálkozva mondogatta, hogy a Mester, akit az életben érdektelen férfinak tart, és eszébe sem jutna, hogy lefeküdjön vele, mindannyiszor felhergeli, valahányszor játszani kezd a kocsmában.

– Nézem, nézem – mondogatta Helena elképedve –, rohangál, hadonászik a hosszú karjaival, mekeg azon a rekedt fahangján, lötyög rajta a ruha, a bőr, a hús, ronda, mint a sátán, és én egy ültömben elélvezek.

Spiró György:

Álmodtam neked

Csütörtökről péntekre virradóra anyám tripla adag altatót vett be, de így sem aludt igazán, időnként fel-felriadt apám nyögéseire.

- Mi van, szívem? - kérdezte ilyenkor az öntudatlanság és a kötelességtudat határán.

Éjfél felé apám határozottabban kezdett nyöszörögni, mocorgott, motyogott, kaparászott, aztán kicsoszogott az előszobába. Mire kimentem, a villany már égett, apám bevette magát a vécébe és beriglizte az ajtót. Leültem a fogas alatti székre, vártam. Apám nyöszörgött odabent, aztán csönd lett, talán elaludt. Halkan szóltam neki, erre megint hangokat hallatott, a vécépapírral kezdett manipulálni, tépdeste. Tíz percig tépdeste, akkor nyögve és motyogva az ajtón kezdett kaparászni. Odaálltam az ajtó elé, vártam, mi lesz. Sikerült eltolnia a riglit. Az ajtót már én nyitottam ki.

- Gyere, pápuska - mondtam neki, és elébe álltam háttal -, most visszamegyünk.

Mind a két kezét a vállamra tette, elindultunk. Nagyon lassan haladtunk.

- Milyen jól begyakoroltuk - mondtam.

Apám nevetéshez hasonló hangokat halatott.

Az ágyhoz érve háttal fordultam, hogy közvetlenül a széléhez állva egyetlen mozdulattal leülhessen. Nem ült le azonnal, habozott. A hóna alá nyúltam, sikerült leültetnem. Könnyű volt.

- Most lefektetlek - mondtam.

Megint nevetni kezdett, valóban nevetett.

- Mit nevensz? - kérdeztem.

Suttogott valamit, és tovább nevetett.

Jobb kezemmel a két lábát karoltam át, bal kezemet a hóna alá csúsztattam, óvatosan lefektettem.

- Most betakarlak - mondtam.

- Jó - suttogta, és megint elnevette magát. - **ÁÁlmodtam neked egy jó témát.**

- Mondd el.

- Fáradt vagyok. Reggel.

- Nem felejtetted el?

- Nem.

Betakartam, kimentem az előszobába, leoltottam a villanyt.

Másnap vittük be a kórházba. Biztos voltam, hogy elfelejtette. Nem kérdeztem meg, csak összezavartam volna.

Másnap este meghalt.

Spiró György:

Jog

sokan vagyunk a buszban, talán ismerem is őket, zötyögünk valamerre, én középen, az ülések között sétálok föl és alá, kedvesem pedig, most veszem észre, vállára hulló hajjal ül, hosszú a haja, meglepően hosszú, kezében furulya - hogyhogy furulya? érdekes — furulya — és furulyázik —, milyen szépen furulyázik — a dallam, igen, a dallam ismerős, de én nem tudnám ily biztonsággal, hamis hang, félrefogás nélkül elfújni, csak így elsőre, sőt mit hallok, két szólamban furulyázik, nem tudtam, hogy abszolút hallása van, és hogy ilyet tud, két szólamban furulyázni! én ilyet nem tudok — düh ágaskodik bennem, várom, remélem, hogy hamis hangot fog, hogy rám néz, és bűnét megbánva, gyorsan abbahagyja, de nem törődik velem, elmerült a muzsikálásban, a többiek a buszban, nem látom őket, mind őt figyelik, ő pedig, az ő számára megszűnt a világ, a busz, én is megszűntem, e tevékenységben nem szorul rám, erősebb nálam, de nem azért csinálja, hogy engem bosszantson, egyszerűen ő ezt tudja - érdekes, hogy eddig sosem furulyázott — nem is értem —, hogyan lehetséges, hogy eddig, úgy érzem most, úgy emlékszem, mindig én voltam az erősebb? hiszen nagyszerűen tud furulyázni! — már nem sétálok az ülések között, állok és hallgatom és megpróbálom egy pillanattal őelőtte intonálni fülemben a hangot, hasztalanul, negyed-fél hanggal mindig tévedek, a dallam pedig rég hallott, egyszer hallott dallam lehet, csak fölismerni tudom, amint eljátssza, nélküle földidézni magamban nem — és akkor mellé lépek, ő még játszik, hirtelen megsimítom a haját, ő felnéz rám értetlenül, bár röpke hálával, a játékot nem hagyja abba, aztán megint maga elé meredve fújja a dallamot, én tovább lépek —

Az a kurva vekker.

Elnyomom, fülemben még az álomi dallam, csodálkozom. Aztán elmosolyodom.

Mégse lehet velem akkora baj, ha ilyet tudtam álmodni.

És most nézzük, miket írtatok ti a Csirkefejről:

Bazmeg. Ez kiütött. Mégsem volt ütős. Alapjában véve hihetetlenül erős sztori, egyébként meg harmatgyenge a cucc. Sajnáltam rá azt az időt is, amíg néztem.

Na jó, mindez nem teljesen igaz. Bepunnyadni nem lehet rajta, mert mire eljutsz odáig, hogy a monoton bazmegolástól vagy az idegesítő makogástól összecsuklanak a szemeid, már nyithatod is ki őket, mert beszakad a dobhártyád az öregasszony vonyításától. És ez így megy egy jó ideig. Mert nem vagy hajlandó elfogadni, hogy ez a darab szól valamiről. A közepe

felé viszont úgy alakul, hogy mégis. A szereplők kimondják az első mondatokat, és kezdődik valamiféle történetet. Egyáltalán nem újszerű, nem is hagyományos, még csak nem is hibátlan, sőt. Szinte fáj, mennyire nincs ilyen a valóságban. Ezek a túlzások számomra teljesen idegenné tették a darabot. Ez a bazmeg-bazmeg-bazmeg-bazmeg kiegészíti az agyat; színházban ülve tuti nem bírtam volna ki. Már az is kiakaszt, hogy ezt képes volt valaki megírni. Nekem nem azzal van bajom, hogy a szereplők folyton idegösszeomlást kapnak, hanem azzal, ahogyan ezt teszik. Ez egy épelméjű embert totál kikészít, hát még – gondolom – a színészt, akinek teljes beleéléssel kell játszania az idiótát. Mert a darab szereplői mind nagyon azok. És az előadás végéig azok is maradnak, ugyanis nincs lezárás, nincs megoldás, nincs isten. A szerencsétlen emberek széjjelkúrt élete nem lesz se jobb, se rosszabb. Három óra egy ilyen végkifejletért... Amiről már az elején tudni lehetett, hogy bekövetkezik.

Megéri.

Oravecz Gergely

Péntek esti csirkefej

Kisebb technikai probléma áthidalása után (hiába szenvedtünk az egyik videóval, ha az már végképp nem működik) 9 helyett fél 10 táján egy idős hölgy egy zacskó véres csirkefejjel érkezett vásznunkra, a belső udvarba.

A darab magában is brutális, tragédiába torkolló, betekintés egy számunkra nem átlagos, de igencsak létező környezetbe. Nyelvezete néhol már zavaróan trágár, még akkor is, ha azért mi is használjuk ezeket a szavakat. Leginkább az elején, amikor a két fiú beszélget, és a mondatokban szinte tényleg minden második szó „b” betűvel kezdődik...

Egy átlagos probléma, ami egyben konfliktus is: az idős, magára maradt ember figurája, aki hátramaradt, kis idejében görcsösen jóvá akarja tenni eddigi bűneit, szebbé tenni ezáltal az egész életét. Ez persze nem sikerülhet, amíg az emberek nem képesek egymásra odafigyelni, még akkor sem, ha két lépést sem kell fáradni ezért. Hiszen mindannyian magányosak, de ebből nem tudnak és nem is akarnak eléggé kitörni.

Egész addig fajulnak a viták, nézeteltérések és a figyelmetlenség, hogy egy gyilkosság „oldja meg” végül a problémák jelentős részét: nincs többé élet, amit jóvá kell tenni, nem okoz problémát a három nap „szabadság” eltöltése és még sorolhatnám. Tehát az élet, a probléma ellenére, ami adódott, lényegében visszazökkent az addig megszokott kerékvágásba.

A színészek elég hitelesen tudták eljátszani a helyzeteket, leszámítva a már fentebb említett két fiú párbeszédét. A legnagyobb probléma nem is a darabban volt, hanem inkább a vetítési időponttal, amiből adódóan a második felvonás alatt komoly nehézséget okozott, hogy a szememet nyitva tartsam. Azért lássuk be, nem volt egy könnyű „vacsora”.

Leiner Barbara

Kritika?

Már korábban is voltak konkrét és kevésbé konkrét, sőt, igen homályos elképzeléseim, hogy miket írnék az én „kritikámba”. A délutáni beszélgetés azonban eléggé felforgatta a terveimet.

A hatás két pólusú. Az egyik oldalról sokat segített, mert akik felszólaltak, több olyan dolgot említettek, amiket már én is kigondoltam. A másik pólust tekintve: a helyzet jóval bonyolultabbá, összetettebbé, nehezebbé vált, mint ahogy azt korábban gondoltam. Sok új,

olykor csaknem megfoghatatlan véleményt hallottam, és ezek megnehezítik a dolgomat abban, hogy a olvasók és a magam elvárásainak is megfelelő, színvonalas, összetett bírálatot alkossak.

Mindig attól tartok, hogy elfelejtem a legfontosabb, rossz esetben a legalapvetőbb gondolataimat, melyekből felépíthetném a szövegemet. Ezért most igyekszem összeszedni a számomra leglényegesebb szempontokat, amelyek segíthetnek a darab alapjában véve mégiscsak szubjektív értékelésében.

A szempontok tehát: a személyek szerepe és a történet cselekményszálai közti összefüggések; a díszlet hatása; jellemvonások — magatartás. A többi remélhetőleg majd megjön magától...

Az első dolog, amire az agyműködésem felgyorsult, a díszlet kérdése. A kevés szín, a kék, sárga, barna egyaránt piszkosszürkés árnyalatának használata a szegénységet, ápolatlanságot mutató épületeken még komorabbá, bizonytalanabb állapotot sugallóvá tette a környezetet. A színhasználat egyébként is nagyon tetszett nekem, beleértve az árnyalatokat, az azok okozta ritmust a színekben, formákban. A kocsibejáróban terjengő sötétség előrevetítette a jövőbeli kilátástalanságot, a sötét, negatív érzéseket. A megvilágítás és a színek kapcsolata is nagyon tetszett: a sárga alapszínű házfalak voltak megvilágítva leginkább, a család „háza”, ami piszkos kék-lilás árnyalatokat kapott, kevésbé fénylett, és a kettő közt tátongott a sötét bejáró, ami nem elnyelte a dolgokat, hanem előteremtette az egyes szereplőket, akik — ki így, ki amúgy — tovább színezték a történetet.

Az idős asszony első érzelmi kitörése után bevillant bennem, hogy meg kell említenem a következőt. A mi szomszédságunkban (pontosabban az utca túloldalán) lakik egy hasonlóan öreg nő. Ő teljesen örült. Tudom, hogy a darabban szereplő asszony örült mivolta vitatható, de viselkedésében és szavainak vagy inkább ordításainak tartalmában hasonló a mi szomszédunkhoz. Az a nő idegösszeroppanást kapott, mert egyik fia a születésekor meghalt. Spontán előtörő rohamai vannak, melyeket általában a körülötte történő események váltanak ki. Korábban azt hittem, ilyenkor nincs tisztában a külvilággal, de később kiderült, hogy olykor a roham során a külső történésekre is reagál.

Szóval a darabbeli társasház lakója akár valós személy is lehetne.

Nem igazán tudom, mennyire, és leginkább, hogy hogyan hatoljak bele a mondanivalómba. Pedig úgy érzem, az lenne igazán jó — attól lennék elégedett. De most inkább megpróbálok gyorsan a lényegesebb dolgokra rátérni.

A következő, ami hirtelen beugrott, a mű nyelvezete. Habár a mai nyelvhasználatban eléggé hétköznapi — hát nem könnyű leírni... — „bazmeg” szó igen gyakori, szerintem a darab nyelvhasználata nagyon is színes.

Nézzük például az öregasszony monológját Isten létezéséről, vagy a tanár úrét Ady költészetéről. Azokban a szövegrészekben a szinte filozófiai mélységű tartalomnak megfelelő a nyelvezet.

Nagyon nagy jelentőségűnek tartom még azt, hogy ki mennyire vagy mennyire nem nyílik meg a többiek vagy egyáltalán, önmaga előtt. Míg a többiek próbálnak valamilyen szinten a társaik előtt és belül is láthatóvá válni, a legtöbbre, a legtanultabbnak tartott tanár még csak kísérletet sem tesz erre. A történet egyik tragikumforrását képezi viszont, hogy végül senki sem tud megnyílni...

Ebben a pillanatban az a rossz érzésem támadt, hogy nem tudom kerekre, megfelelően megírni ezt a fogalmazványt, amelynek mindennek tetejében a kritika jegyeinek is meg kellene felelnie... Eleinte úgy gondoltam, sikeresen összeszedtem a kellékeket az összeszereléshez — de a gépezet elakadt...

Gáti Viktor

Csirkefej

Ez most nem a könyv, hanem a színdarab kritikája (akarna lenni...)! Amit együtt láttunk este... meg éjjel.

Szerintem az egész nem olyan, mint ahogy a többiek mondják. Mert figyeltem, miközben néztük a darabot, és még el is olvastam egy-két kritikát, amit róla írtak. És nem értem, amit mondanak. Most akkor hülye vagyok? Hát mindenesetre máshogy állok egy kicsit hozzá ehhez az egészhez. Optimistábban? Vagy hogy?

Vegyük például az udvart (ami belső udvar vagy kert?) és a házat, a kaput és a garázst. Ez csak díszlet, de jó díszlet. Bár sokan, akikkel beszéltem, azt mondják, hogy az egész borzasztó, nyomasztó és szegényes. De nem az! Miért lenne az? Az IKEA-dizájnú kék-sárga fal, vagy a paszteles garázs? Ez bennem nem keltett rossz érzéseket. Még a sötét, rozszant kapu is belefér a nagy fémkukáival. Egészen más lett volna egy félig levakolt, félig kilógó téglás, leszakadt zsalus, betörött ablakos nyomortanya.

A színek kiválasztása jó húzás volt, mert ez a sokszínűség (amihez az emberek ruháinak színekavalkádja – úgymint a tanár úr citromsárga inge, a néni komplementer színű, kék-piros ruhája és a szomszéd nő (matróz?)kék ruhája – is hozzájárul) segíti a nézőt az ébrenmaradásban. Engem legalábbis segített. Vicces... vagy inkább véletlen, hogy pont azok, akik ezeket a nyomor színeinek élték meg, kevésbé tudtak ébren maradni. Persze sok a kivétel, nem láttam mindenkit, és nem olvastam az összes kritikát, de amit olvastam és akit láttam, az ilyen benyomást keltett.

A díszletről kábé ennyit, de még azért azt leírom, hogy nekem a szöveg elég nehéz volt és unalmas, sötét díszletek előtt nem bírtam volna végignézni.

A színészi alakítások teljesen rendben voltak; megvallom, ezzel kapcsolatban engem egy elég nagy hülyeség is érdekelne: mégpedig az, hogy Gobbi Hilda civilben is mindig nyalogatja-e a száját, de úgy, hogy saroktól sarokig, vagy az is csak a dilis néni imidzshez kellett?

Egy kicsit azért sok volt a káromkodás, meg elég... öö, na jó... teljesen egyszínű „bazmegezést” hallhattunk sok-sok órán keresztül. És itt még megjegyzem, hogy szerintem túl hosszú volt a darab, főleg a vége, mint a rétestészta – ott, bevallom, már csak az egyszerre ordibálás és a verekedés-gyilkolászás miatt is, kicsit én is elvesztettem a fonalat. Az például számomra tökéletesen homályban maradt, hogy a fiú miért gondolta, hogy a néni ellopta a pénzét?

Ami nagyon szúrta a szememet, az a felakasztott macska és a kiolvadt véres csirkefejek...Tisztában vagyok vele, hogy van ilyen, de állatpárti lévén nem szívesen látom és hallom az ilyeneket. És akkor a békacigiztetés emlegetéséről nem is beszélnék. Szerintem ez is hozzásegített a morbid hangulathoz, még jobban, mint a sokak által kiemelt, nyomasztó házfal. Mert hát az állat mégis csak él(t)!

Összességében: megnézném még párszor ezt a darabot, ha úgy adódna, de az biztos, hogy nem tudná felküzdeni magát a kedvenceim közé!

Horváth Lidia

Csirkefej

Sötét van. Fúj a szél, én meg itt állok széllal szemben és repülök. Megáll a szél. Már nem repülök. Újra a földi gondok, többek között az is, hogy be kell menni a vetítésre. Nem akarok, de muszáj. Kis idő múlva újra repülök: jó a vetítés, vagyis az, amit látok a vásznon. Nem gondoltam volna, hogy ilyen lesz. Egyszerűen

elfeledteti a földi életet, és három órán keresztül részévé tesz a darabnak. Vagyis azt hiszem. Igazából nem tudom eldönteni, hogy is volt, mert álmos voltam, és lehet, hogy emiatt éreztem ezt.

A darab végigboncol, illetve továbbbonyolít egy konfliktust, amit a Srác indított el, hiszen a Srác és a haverja akasztotta fel a macskát. Ha ők nincsenek vagy nem akasztják fel a cicát, akkor nincs konfliktus, nincs gyilkosság, egyszerűen nem lenne darab.

Nézzük közelebbről a fentieket.

A konfliktust, ahogy azt fent említettem, a Srác indította el, és ezt bonyolítja a szerző tovább. A darabbeli szereplők végig pszichopata módon üvöltöznek, veszekednek. De akadt a darabnak olyan része is, amikor a Srác már annyira ideges, hogy egyszerűen semmit nem tud mondani, csak jobbra-balra ingatja magát, aztán meg tör-zúz. Az öreg néni pedig teljesen skizofrén módon kommunikál a lakótársaival. A lakók közül a legbetegebb, a legszerencsétlenebb szerintem a legműveltebb ember, a tanár (ahogy ez a „Csirkefej-fórumon” is elhangzott). Szerény személyemnek ez az ellentét tetszett a legjobban az egész darabban.

Az egész darab legfontosabb eleme szerintem a díszlet. Szinte ugyanaz a fajta ellentét jelenik meg itt, mint amit az előbb a tanárral kapcsolatban említettem. Hogy is gondolom ezt? A ház lakóinak a hangulatát inkább sötétebb színösszeállítással tudnám elképzelni, szemben az eredeti díszlettel. Én ezt a borongós színösszeállítást úgy képezem el, hogy például a falat feketére vagy sötétkékre kéne festeni, az ajtókat vagy az ablakkereteket pedig pirosra. Persze ezek élénk színekkel sokkal jobbak voltak. A saját verziómat csak azért osztottam meg a többiekkel, mert miért ne! A díszlet legszebb része szerintem az öreg néni lakása, vagyis csak annyi, amennyi látszik belőle. Nagyon úgy éreztem, hogy ezen volt a legnagyobb hangsúly. Nem tudom, hogy ez szándékos volt-e vagy sem. És hát itt történt az a bizonyos gyilkosság.

Azt hiszem, ez az esemény jelzi (legalábbis számomra) a teljes idegösszeomlást, és nem feltétlenül csak a Srácra gondolok, hanem a ház összes lakójára. Azzal, hogy így ért véget a darab, egyfajta kerete lett, mert az elején is van egyfajta gyilkosság és a végén is.

Összegezve az egész darabot, csak annyit tudok mondani, hogy az ilyen darabokat nem elég egyszer megnézni. Bevallom férfiasan, hogy (sajnos) az ilyenfajta „filmekbe” nem tudok egyszeri megnézésre mélyebben belemenni és sok okosságot mondani róluk, csak felszínesen.

Az adaptált műveknél mindig megkérdezem magamtól, hogy elolvassam, megnézzem-e a másik változatát. A Csirkefej után nem tettem fel ezt a kérdést...

khan

Kritika **Spiró György**: *Csirkefej* című darabjáról

Különös helyzetben van egy kritikus (főleg, ha amatőr), ha egy számára eddig kevésbé ismert író drámájáról kell kritikát írnia. Egyrészt ez nehezebb feladat az átlagosnál, mert az illető ismeretlen területen jár, másrészt könnyebb, mert jobb esetben elkerüljük az előítéletek. Ilyen helyzetben voltam én is, amikor beültem Spiró György Csirkefej című darabjának vetítésére.

A történetben (látszólagos egyszerűsége ellenére) több van, mint hogy egy alsóosztálybeli réteget primitívnek és obszcénak állít be. Mint megtudtam, a szerző a nyelvezetet a diákokkal közös kocsmázások alkalmával sajátította el. Sajnos, a darabbéli nyelvhasználat ma is létezik, sőt, talán még létezőbb is, mint akkor, azzal a különbséggel, hogy a „srácok” ma nem tizenhat-tizenhét, hanem tizenkét-tizenhárom évesek, az alkoholisták alkoholistábbak, az „öregasszonyok” pedig nemhogy a macskákat, de néha magukat se tudják ellátni.

A szereplőkkel kapcsolatban szerintem nem kell sokat elmondanom; a játékok fenomenális. Külön tetszett, hogy nem csak a „nagyagyúk” szerepeltek, hanem helyet kaptak fiatalabb szereplők is, akik akkor még nem számítottak nagy névnek. Sok egyéb dolog mellett már csak ezért sem nevezhető sznobnak, slágerdarabnak Spiró György tragédiája.

Ez nem populáris darab, már a téma és a nyelvezet miatt sem. Állandó trágárságával mégsem a polgárpukkasztásra játszik rá. Megpróbál egy olyan témát feldolgozni, amiről állandóan beszélnek, mégsem tesznek ellene semmit.

Egy pillanatra még visszatérnék a színészi produkciókra, nevezetesen Gobbi Hilda játékára. Spiró tulajdonképpen „rendelésre”, neki írta a darabot, a karaktert, és úgy gondolom, ez a szerep tényleg tökéletesen illik erre az emberre, ill. állapotra. Az állandó hangulatváltozások, az egyedüllét, ami nemcsak a darabban, hanem Gobbi Hilda magánéletében is megjelent, még inkább testreszabottá teszik a szerepet, ugyanis Gobbinak nem volt családja, nem született gyereke, élete végéig egyedül élt.

Összegezve a fent leírtakat, véleményem szerint Spiró műve mindenkor aktuális és jelentős darab marad.

Günsberger Ákos

Ha meghal a macska...

(Spiró György: Csirkefej)

Mindenekelőtt a darab címét szeretném egy kicsit elemezgetni, mert ez sokak számára a mű megnézése után sem egyértelmű!

Ha sarkítjuk egy kicsit, a dráma teljes cselekménye a megvásárolt csirkefejekre épül, mindent ez a felolvadt, vérben úszó macskakaja indít el. Tehát, ha nem ment volna el a Vénasszony a csarnokba csirkefejeért, amire rengeteget kellett várni, és amiből otthon volt még két napra elegendő, akkor a macska még mindig élne, sőt, a Tanár se lenne folyton annyira mogorva, a Nő megtarthatta volna magának kicsit elmebeteg hajlamokra emlékeztető titkát, és még az idős hölgy is élhetne. Hát az én véleményem szerint ezzel magyarázható meg, hogy Spiró miért így nevezte el a drámáját. Szerintem ennél jobb címet nem lehetett volna kitalálni, bár „Az akasztott macska” sem lenne rossz, de nem hiszem, hogy ezzel a vevőket vásárlásra lehetne készíteni.

Most egy picit a szereplők jellemével szeretnék foglalkozni. A Vénasszony számomra pozitív jellem, még ha bolondnak is tűnik a darab nagy részében. Van erre magyarázatom, hogy miért viselkedik ilyen elborultan.

Ennek az idős hölgynek nincsenek családtagjai, nincs senkije, aki viszonzhatná a sok gondoskodást, a sok szeretetet, ami ebben az asszonyban van, kivéve a macskáját, akivel 12 csodálatos évet töltött együtt. Rengeteg pénzt költött a cicára, ha beteg volt, nyugati gyógyszert rendelt neki, egyszóval mindazt megadta neki, amit a szeretteinek nem tudott. Aztán egy nap jött két hülyegyerek, az ő vandalizmusuknak esett áldozatul a védtelen állatka.

Idézőjelesen magamra ismerem valamilyen szinten ebben az idős nőben. Tudom, gáz, de most megpróbálom egy picit meggyőzni a kedves olvasót arról, hogy mi mindannyian, akikben van egy kis szeretet a másik iránt, ugyanígy viselkedtünk volna, ha történetesen a mi cicánk, kutyánk, hörcsögünk válik ilyen leírhatatlanul brutális gyilkosság áldozatává.

Az én cicám már 14 éve van velem „jóban-rosszban”! Soha nem beszélt vissza, soha nem bántott sem fizikailag, sem lelkiileg, ha bajom volt, megvigasztalt, ha fájt valamim, mellém feküdt, esetleg a fájó testrészemre – tudom, ez nem nagy segítség, de mégis, annyira jólesik, hogy mellettem van valaki, aki szeret, hogy nem tudok a fájdalomra gondolni, és mindjárt jobban vagyok. Ez a kis élőlény mindig mellettem volt, főleg akkor, amikor szükségem volt valakire.

Aztán jött a daganat, amiről többek között én is tehetek, hisz nem vittem el időben az állatorvoshoz. Ez a dolog mindent megváltoztatott. Eddig csak nekem volt rá szükségem, de most fordult a kocka: ő volt hatalmas bajban. Régóta tudom, hogy egyszer meg kell tőle válnom, sokat sírtam is emiatt, ahogy a Vénasszony mondja: „előre gyászoltam!”

A beavatkozás előtti hét a búcsúról szólt, aztán eljött az idő. Az egész műtétet végigsírtam, mert nagyon rossz volt azzal a gondolattal a váróteremben ülni, hogy én, akit soha nem bántott, adtam a halál kezébe. Aztán közel 50 perc elteltével behívtak a vizsgálóba, oda, ahol mozdulatlanul feküdt kinyújtott nyelvvel, felakadt szemekkel, és egy hatalmas heggel az én csöpp kis macskám, akit még a széltől is óvtam. Nagyon mélyen aludt. A kis teste lassan emelkedett és süllyedt, alig vett levegőt, de élt! Úgy éreztem, hogy csoda történt. Ez az idős macska túlélte egy nagyon komoly beavatkozást, ami nemcsak a daganat eltávolításáról szólt! Azóta még közelebb érzem hozzá magam, de ez az érzés kölcsönös, hisz én is bizonyítottam neki azzal, hogy amikor szüksége volt rám, mellette voltam, gondját viseltem, vigasztaltam. Már nem tudom, ki kinek a gazdája!

Ezt csak azért meséltem el, mert ha ott és akkor elveszítem a cicámat, én is ugyanúgy viselkedtem volna, mint az idős néni. Magamat okoltam volna, hogy elpusztult. Ha előbb vittem volna el, ha előbb történik meg a műtét stb... Én lettem volna a hibás minden szempontból, és napokig az együtt töltött időknél gondolkodtam volna, úgy, ahogy tettem az utolsó héten. A Vénasszony, miután eltemette a cicusát, szintén teljesen megzavarodott, amin az ember nem csodálkozhat, hisz mi mit teszünk, amikor elveszítünk valakit a családukból!? Az öreg néninek ez csak egy átmeneti sokk volt, aztán már beletörődött volna, de közbeszólt a halál!

A Srác (a darabban a szerző így nevezi a gyilkos fiút) a szomszéd férfi gyereke volt. Intézetben kellett felnőnie a Vénasszony szeretete miatt, aki

magához akarta venni az éhező kisfiút, ezért jelentette fel a szülőket a Gyámhivatalnál. A dolog, ahogy láthatjuk, rosszul sült el. A fiú megvadult, minden mondatában hallhatjuk a jól ismert szót: „Bazmeg” – de ez már tényleg sok! A Srácot három napra kiengedték az intézetből, hogy az apjával tölthessen egy kis időt, amit ő már előre el is képzelt. De amikor hazaért és üres lakást talált, teljesen kiborult, és minden indulatát a szerencsétlen állaton töltötte ki. Sajnálom valamilyen szinten a fiút, hisz nem lehetett jó dolog intézetekben felnőni, ahol a tét a túlélés, és persze ilyen szülőkkel sem könnyű, de ez nem indok semmire, főleg nem a gyilkosságra! Igenis elvetemültnek kell annak lennie, aki képes egy kiszolgáltatott állatot bántani! Kár, hogy nem akasztotta fel magát a mű végén a porolóra, de talán a börtön is megteszi. Az ilyen ügysem bírja sokáig a rabságot, és végez magával.

A Nő negatív jellem, bár találhatunk benne pozitívumot is, mint például, amikor nem akarta aláírni a Vénasszony végrendeletét. Ezt nem lustaságból nem tette meg, és nem is azért, mert nem tud írni, hanem mert előre gondolkodott, és tudta, hogy az öregasszony ezt még meg fogja bánni, hogy mindenét arra hagyja, aki végzett a szeretett macskájával. De amikor a Nő elmondja szomszédasszonyának, hogy még érzi az idős bácsi jelenlétét (akit a lakás fejében „gondozott”), hallja, hogy recseg a padló és a szekrények, pedig már réges-régen újakra vannak cserélve, akkor a néni felajánlja, hogyha ez megnyugtatja, ő ott aludhat nála. A Nő elkezd ordibálni, teljesen kikel magából, hogy a lakás az ő tulajdona, és senki nem veheti el tőle. Ezen a ponton megutáltam! Megérdemelte volna, hogy szétverjék a nyamvadts kocsiját... A macskás történetet is csak azért hallgatta végig, hogy rákérdezhessen olyan dolgokra, hogy kigúvadt-e a szeme stb... Hát ez a Nő nem semmi. Szerintem prosti is, ezzel magyarázható az a sok pasi, akiket elvisz a lakására. Jó, persze a könyv azt meséli, hogy csak egyéjszakás kalandokat talált, de ez szerintem nem igaz! Nemhiába keres többet, mint amennyit a munkájáért kaphat!

Ott van még a Tanár, aki nagyon szegény (nem hiszem el, hogy a tanárok ennyire keveset keresnének), és nem talál magának senkit.

Az Apáról, aki magát inkább gyámnak hívja, még nem is beszéltem, pedig még ő is megéri a pénzét. A gyerekei csak pénzforrásnak kelljenek neki! Nem szereti őket, sőt... Undorító egy ember! Hát nem is tudom, mire emlékeztet. Csak addig jók nála a gyerekei, ameddig hasznot tud belőlük húzni. Nem tudom elhinni, hogy egy ilyenhez többször visszament a felesége!

Mindent egybevéve: elég reális a történet. Egy körudvar rengeteg lakóval, még több gonddal-bajjal, amik nem csak abban a korban léteztek. Igenis a pénztelenség, az egyedüllét, a magányosság ma is probléma.

Egy kis közös udvaros körházban laktam egészen 14 éves koromig, a szituáció nekem is ismerős. Talán én is elkezdhetném írni a történetünket...

Kmacsek

Csirkefej

Kezdem úgy érezni, hogy a Csirkefej szó inkább egy betegség, nem pedig egy színdarab. Ez nem a darabból adódik, hanem a kritikus-gárda hozzáállásából; tíz ember ha

hozzá tudott kezdeni és írni kb. 10 sort. Mondjuk én most, éjfél előtt tíz perccel nyugodtan eláshatnám magam. De ha nem is a kötelességem, érdekemben áll, hogy írjak. Egyszerűbben fogalmazok: ég a pofám, hogy egy ilyen egyszerű feladattal sem tudok mit kezdeni.

Viszont kritizálni teljesen más, mint kritikát írni.

Szóval mondták, hogy ez a Csirkefej nevezetű nem az az átlagos darab, meg hogy trágárabb, mint a South Park, de azért meglepődtem rendesen. Teljesen valóságghú, mondhatnám azt is, hogy realista, de nem tudom biztosan, hogy ez jó szó-e rá. Az derült ki a beszélgetéskor, hogy a világban minden egyre rosszabb lesz, és ez tényleg így van, a mai világ ezeken az utcagyerekeken már rég túllépett. Egyszóval: az, hogy bazmeg, az ma már NEM káromkodás, hanem, teszem azt, kötőszó — vagy valami hasonló. Már akkoriban is az volt, de ma még jobban az. És olyan ez a dolog, mint a légszennyezés, amiből a világ csak évszázadok alatt tudna kigyógyulni.

De ott van a másik oldal, az öreglány, akinek nincs senkije, csak a macskája, akit felkötnék. Ennek a gazdi nem örül. Hát erre mondják azt, hogy a szeretett dolgainktól nehéz megválni. Nem hívhatjuk az esetet igazi tragédiának azután, hogy az egész családja halott, de attól még értékvesztésnek számít, nem igaz?

És ezután végigzongorázhatnék az összes szereplőn. Mint színészek, szerintem nagyon jók, mondjuk, mindegyik az.

Jó. Mennem kell, túl késő van. Semmit nem fejtettem ki rendesen, de a kritikának ennyi. Bazmeg.

Oravecz Dénes

Csirkefej

Érdekes és elgondolkodtató mű. Egy bizonyos társadalmi réteget mutat be, bár ez sem teljesen igaz, hiszen a tanárt én nem ide sorolnám. A szereplők közül nekem az apa játéka tetszett a legjobban. Nagyon jól játszotta a buta, alkoholista ember szerepét. A lelkesérült kamaszsrác is nagyot alakított. Az elején még csak káromkodó (bazmegoló) fiú, aki mérges, mert nem találta otthon az apját, de a végén kiderül, hogy érzékeny ember, akinek szeretethiánya van. Mindkét szülője alkoholista, a nővérétől elszakították, neki meg egy otthonban kell élnie, amit nagyon utál. Az apjának mégis azt mondja, hogy ott nagyon jó, jó a kaja, lehet lógni, és egy menő bandához tartozik.

Tetszett Gobbi Hilda alakítása is. Az öreglány, akinek már csak a macskája maradt, beleőrül, hogy két fiú felakasztotta kis kedvencét. Jó volt a helyszín, ahol az egész játszódik. Egy egyszerű belső udvar vidám színekkel. A bejárat viszont sötét és komor volt.

A szereplők közül a legkevesebbet a tanárról tudtuk meg. Ő magáról semmit sem mondott, a szomszéd nővel ellentétben, aki legalább beszélt a bácsiról, akit gondozott, és aki később meghalt, így az övé lett a lakás. Elmesélte, hogy mindennap más barátja van, és fél elkötelezni magát. Fél egyedül a lakásban, ugyanakkor azt sem akarja, hogy odaköltözzön hozzá valaki. Elég furcsa lakóközösséget láthatunk. Mindenkinek problémái, gondjai vannak, és senki sem boldog.

Nekem tetszett a darab, csak az volt a baj, hogy későn kezdtük el nézni, és így az utolsó tíz percben elaludtam. Egy rész teljesen kiesett: miért ölte meg a fiú az öreglányt? Azt a pénzes részt nem értettem.

Horváth Lídia

Csirkefej

Nem könnyű egy olyan darabról írni, amely ennyire igaz és szíven üt. Mert lássuk be: igenis szíven üt. Sokan próbáltak meg ilyen és hasonló témához hozzájárulni, mégsem voltak sikeresek, mert nem éreztük ennyire közel magunkhoz őket. Itt azonban felmerül az a kérdés, miért érezzük így?

Sokunkban az elején meglepetést és megdöbbenést okozott, amikor a trágár beszédet először olvastuk, aztán hallottuk, ám tovább figyelve rájöttünk, hogy ez mennyire ideillik, így kezdeti fenntartásaink érvényüket veszítették.

A történet egy nagyon kicsi időtartamban, egy kötött helyszínen játszódik, így jól követhető. A nap, amelyen játszódik, majdnem olyan, mint a többi, történnek ugyan váratlan dolgok, mint a Srác hazaérkezése és a macska felakasztása vagy a gyilkosság, de a lakók napjainak átlagos részét is jól bemutatja a darab: a kiabálásokat, veszekedéseket, vádaskodásokat. Ez is válasz a fenti kérdésre: a mű bemutatja a szereplők életének hétköznapi, szokványos részét, ami mindig így zajlik.

A szereplőknek nincs konkrét nevük, és ez zseniális, mert azt mutatja, hogy abban a közegben mindenki ilyen, egyformák a másik ezer emberrel, és szereplő lehetne bárki vagy mindenki. Ismét egy válasz a kérdésre. A darab elején nem sok minden derül ki róluk, ám a párbeszédéből, veszekedésekből rengeteg részletet megtudhatunk. Főként a jellemüket, ami ijesztően üres: érzelemnélküliek és gondolatmentesek, és ez remekül ki van dolgozva. Itt az írórt illeti a dicséret.

Az idős néninek hosszú és keserű az élettörténete, megkeményedett és gonosz lett (ezt olyan sokan tapasztaltuk), ám a macskája halála vezeklésre készíti, vezekelni szeretne a múltja miatt. Ettől több, ezért emelkedik ki a többi szereplő közül, ő nem teljesen üres. Ami fontos: az életben is gyakran lehet ilyen néikkel találkozni.

A Srác és haverja, valamint a mai fiatalok viselkedése és nyelve között párhuzamot lehet vonni, így hiába íródott húsz éve, ez mégis közel hozza a darabot.

A Nő üres és megkeseredett magányos élete (ami számára még mindig elfogadható) valamennyire hasonlít a mai annyira divatos szingli-léthez. Mintha az író az író ezt is előre látta volna.

Az Apa a lecsúszott munkásréteget szimbolizálja ürességével, alkoholizmusával és az egyetlen meneküléssel, a mesékkel – ez utóbbi motívum páratlanul jó.

A fricska is remek a darabban a hivatalnak: az udvarban élő emberek elkezdik a problémáikat sorolni a hivatalnoknak, ám ő csak egyszavas mondatokkal válaszol és elmenekül. Ő (mint azt sokan meglátták közülünk) a hivatalosságot képviseli, amely elfordul ettől a rétegtől, hisz szégyelli.

A darab tökéletesen bemutatja a mérhetetlen ürességet, ami ezt a társadalmi réteget jellemzi.

A cselekmény reggel kezdődik és este ér véget; rengeteg minden történik, és mégsem változik semmi. Nem „élnek boldogan, amíg meg nem halnak” vagy nem „övezi örök gyász az életüket”. Csak leszáll az est és vége. Remekül mutatja azt, hogy ez az életforma változatlan: ezek az emberek ide születnek, és itt is fognak meghalni, az életük kilátástalan. Ez a legtöbbször felkelti a figyelmét — a darab pedig sikert arat.

Nem utolsó a színészi játék sem, sőt, felteszi az i-re a pontot. A darabban játszó színészek nagyot, szinte utánozhatatlant alkotnak. Különösen Gobbi Hilda volt kiemelkedő; nem lehet észrevenni, hogy csak játszik, és a korát is meghazudtolja. Ő nagyon akarhatta ezt a szerepet, és ez az akarás jót is tett. Az Apát játszó színész is nagyot alkotott, az üres tekintete és a kiabálása, valamint a mérhetetlen sötétség tökéletesen érezhető a játékában. Akit még nem lehet kihagyni, az a Srác a zseniálisan megoldott érzelmváltások miatt, mert azt eljátszani biztos, hogy nagyon nehéz volt – ő mégis jól csinálta.

Félreértés ne essék, a többiek is igencsak jók voltak.

Összefoglalva: a darab zseniális, különösebb rosszat nem is tudtam róla mondani – aki akarna, annak sem biztos, hogy menne.

Németh Boglárka

Csirkefej

Az ember élete során sokszor van mélyponton. Hullámvölgyek jellemzik emberi kapcsolatainkat, napi hangulatunkat, az élethez való hozzáállásunkat, tulajdonképpen az egész életünket. Általában megbirkózunk problémáinkkal, vagy legalábbis úgy gondoljuk, túljutottunk rajtuk. A baj az, hogy nem vesszük észre, ha leragadtunk. Nem konkrétan a depresszióról beszélek, vagy a nyilvánvaló problémákról, hanem arról, hogy mennyire jellemző ránk az elkerülő hadművelet. Megnyugtattuk magunkat: igaz, hogy most nem a legjobban élek, de lesz ez még jobb is. Vagy elhittetjük magunkkal és másokkal, nincs is akkora gond, nem kell felfújni.

Nos, ebben a műben olyan emberek egy csoportjával találkozunk, akik mélyen elzárják magukba problémáikat, bezárkóznak lakásukba, kizárják a külvilágot és sajnos minden onnan jövő segítséget is. Belső udvaros házuk a börtönük. Képtelenek törődni egymással, hiszen saját gondjaikon sem tudnak túljutni. Bizonytalanok. Természetesen ezt soha nem mondják ki, de mi tudjuk, hiszen beléjük látunk, bele az életükbe.

Mindannyiukban van valami abból, amit elfojtanak. Az öregasszony magányát a macskája ellensúlyozza, a fiatal nő nem találja az igazit és egyéjszakás kalandokban keres örömet, a tanárnak, aki mellette lakik, nincsen családja, a munkába veti magát, ráadásul még pénze sincsen. Velük szemben lakik az elkeseredett apa, akinek fia is és lánya is intézetbe került, ő maga pedig – nem titok, hogy – néha italozásra adja a fejét. Felesége kétszer is otthagya már, de mindig visszajött, házastársi életük romokban hever, így nem csoda, ha néha ő is felhajt egypár felest.

Egy nap az öregasszony felakasztva találja „életársát”, nem tudja, mitévő legyen, megzavarodik, eltemeti macskáját a belső udvar kertjébe. Az ő kirohanása indítja el a lavinát. Sorra fény derül a ház lakóinak legbelső problémáira. Innentől kezdve a tragédia és komédia elemei keverednek, valószínűleg azért, hogy a befogadó képes legyen feldolgozni a történéseket. Isten létezésének kérdése is felmerül a mű során, amire választ ugyan nem kapunk, viszont leszögezhetjük, hogy az ember bizonytalanságában menekül. Menekülnek a hitbe, az italba, a munkába, az örföngésbe. A legutóbbi nagyon is jellemző a szereplőkre. Dühöngenek, mert magukba fojtják problémáikat. Azokban a pillanatokban, amikor éppen kibeszélnék magukból bánatukat, mindig egy roppant pontos váltással fordulatot vesz a beszélgetés, és veszekedés lesz belőle vagy egyszerű lekezelés. Nem tudunk eljutni a szereplők lelkének mélyéig, az író nem enged igazán közel bennünket. Végeredményben semmi sem oldódik meg, csak a feszültség fokozódik, és a szereplők sorra egymást kezdik okolni saját problémáik miatt.

A darab nagyon mélyre leviszi a befogadót. A negatív alaphangulatba morbiditás és fekete humor is fonódik, néhol pedig a helyzetkomikum kap szerepet. A helyszín legalább annyira statikus, mint a szereplők lelki világa. Ahogyan a cselekmény ebbe a házba van bezárva, a figurák lelki világa is hasonlóképpen van betokozódva. Szintén szimbolikus jelentésük van az ajtóknak. Van, akinek egyszerű üveges ajtaja van, ami teljes betekintést enged életébe, van, akinek csak egy picike ablak van a faajtaján, és olyan is akad, akinek beláthatnánk ugyan a lakásába, de függöny takarja el előlünk a belső valóságot. A legerősebb mind jelentésében, mind valóságában az apuka vasajtaja: mutatja az áttörhetetlen falat, amely körülveszi ezt az embert, a keménységet és az egyszerűséget, amellyel éli az életét. Ez az apa szinte elfelejtette, hogy vannak gyerekei, már-már a saját élete sem érdekli. Miután fia hazaállít, sem tud vele mit kezdeni. Nem engedi közel magához, pedig annak a szerencsétlen srácnak semmi másra, csak törődésre és biztonságra lenne szüksége. A lehetetlen helyzet másikat szül: apa és fia fanatikus

örjögésbe kezdenek, melynek valóságos célja nincsen. Taszító és nagyon sötét dolog, ahogyan a dühögésben találunk végül társra egymásban. Eltűntek a szeretet vagy a kötődés jelei, csak valami furcsa dolog tartja össze őket. Olyasvalami, amit csak szerettek volna, ha úgy van. Mint amikor az ember elképzeli valamit, és ragaszkodik ahhoz az elképzeléshez, aztán kiderül, hogy nem úgy van, vagy nem úgy történt a dolog, de ettől még szívesen kötődünk a saját utópiánkhoz. Nagyon morbid, hogy ez tartson össze két embert, de itt mégis megvalósul.

Itt bizony nincs hiány a visszatetsző élethelyzetekben. A gyerek végül elkeseredésében és saját bizonytalanságában gyilkosságra vetemedik, az apa meg ennyi idő után sem tud örülni fiának, csak egy pénzt hozó munkaerőt lát benne, akiből majd plusz 2000 forint haszna lesz. Ezért akar hivatalosan a gyámja lenni. Nem az apja, csak a gyámja, mint azt a beszélgetésen egyikőtök észrevette. Végül is...

A dráma végére már annyira összesűrűsödnek az indulatok, hogy csaknem egymásnak esnek a szereplők. Ekkor jelenik meg egy hivatalnok, hogy felmérje a házat. Az ő személye számomra szimbolikus, a külső világot, az embereket irányító mindenféle szervezet jelképezi. Ahelyett, hogy segítene az apának, inkább átírányítja, és nagyjából magasról le***. Magyarul, abszolút az érződik, hogy a külső ember sem akar belefolyjni mások problémáiba. Ezenkívül ott van még a gáz bevezetésének értelmetlen terve is, amit „mindenképpen végre kell hajtani” – vagyis ő, mint az embereket körülvevő világ jelképe, ugyanolyan elvakult és ésszerűtlen, akárcsak a ház lakói.

Említést kell még tenni a színészi játékról, amit én nem kifogásolnék, mert nagyszerű játékot láttunk mindenkitől, mégpedig úgy, hogy bizonyos mértékig meg volt kötve egyes szereplők keze. Voltak szereplők, akiknek az argószavakat hétköznapi nyelvként kellett használniuk. Ilyen volt például a fiú, aki fantasztikusan érzékeltette annak a bizonyos b-betűs szónak a változatait, különböző helyzetekben, örömeiben és fájalmában egyaránt. Természetesen az ezen szó használatának gyakoriságából származó komikum szintén fontos építőeleme volt a mű egészének. Akárcsak az önzés motívuma.

Az önzés mindenkét felőröl, és az irányítja tovább az emberek életét. Még az öregasszony is csak a saját életét akarta jobbra tenni azzal, hogy másokon akart segíteni. Mindenki csak magára gondol. Ő is ezt tette. Miért is ne tenné? Hisz mind egoisták vagyunk egy kicsit. Naaa! Ti is tudjátok...

Nagy Dani

Egy vélemény a Csirkefejről

A sorsunk azonos. Mi ideszülettünk, s ti oda... Igen, ti ott a kiparkettázott, drága festményekkel, szobrokkal teli házatokban, bazmeg, ott hízlaljátok magatokat és az elkényeztetett gyerekeiteket. De mondtam, bazmeg, a sorsunk azonos. Ugyanoda jutunk. Nem tudom, meddig bírom, nem tudom, bazmeg, meddig van remény, hogy ezt higgyem... Nem tudom, ki vagyok..., s miért...

Nem hiszek már, bazmeg... Nem remélek. Nem tudom miért..., csak úgy élek.

Egy fiú szavai. Nem hallhattuk a darabban. De ha a darabban nem is, a darabból igen.

Kilenc ember, akik azonos körülmények között élnek. Nem egyformák, de idővel úgyszólván azzá válnak. És miért? Mert menekülnek mind. Saját maguk elöl. És végül a maguk rabjává lesznek.

Tessék. Itt van egy tanult, művelt ember. A tanár. Feltehetnék a kérdést: ugyan mit keres ezen a helyen? Hogy nem tudott kiszakadni a környezetéből? A kérdést már megválaszoltam. Bizony, ő is menekült. A tanulásba. És ugyan mit ér, hogy okos, ha az életben SENKI?

Na és a fiú? Igen, a fiú... mi vitte rá, hogy ilyenné váljon? Lehet-e ő az áldozat? Kinek vagy miféle rendszernek az elszenvetője?

És a szülei? És a szőke nő? És a két lány?

Igen, a két lány. Ők valóban tanulni szeretnének? Nekik van még reményük? És a tanulás valóban kiugrási lehetőség ebből a közegeből?

Az eddig felsorolt személyek, vagy inkább a személyek által felsorolt sorsok, tehát akármi folytán... Van még rá lehetőség, hogy kiszabaduljanak a saját börtönükből?

Na de az öregasszony... Ő az, aki rávilágít arra, hogy nem, innen nincs tovább. Itt születtem, itt is halok meg. Az öregasszony ki nem mondott szavai ezek. Mégis, ő az egyetlen, aki segíteni próbál magán. Na és ha önzésből is, az baj? Nem hiszem. Mert ha belegondolunk: ha ő helyrerakja az életét, talán még a többiek is tudna segíteni.

Ezek súlyos és nyomasztó dolgok. Ha nem is ellensúlyozza, de mindenképp oldja a feszült hangulatot a két rendőr kissé ironikus megjelenítése. Ugyanakkor, ha mélyebben belegondolunk... csak fokozza a feszültséget, hogy legalább ők, legalább ők, ha nem is segítenének, de minimum magukban szabadok lehetnének. Vagy a hivatalnok. Nem, valóban nem az ő dolguk segíteni... egyáltalán tudnának? Ki tudna itt bármilyen problémát megoldani?

Isten? Hogy gondolkoznak ezzel a kérdéssel kapcsolatban? Hogy biztos van? Na és ezt vajon őszintén állítja a Gobbi Hilda által megszemélyesített karakter? Vagy csak úgy, hogy ha van Isten, megsegít? Mégis, hogy van ez?

Addig a pillanatig (szerintem), míg nem néznek önmagukkal szembe a szereplők, nem lehet semmiféle segítségről beszélni. Egyedül az öregasszony az, aki eljutott legalább arra a szintre, hogy belátta és megbánta az eddigi bűneit.

Ők mind emberek, ahogy mi is. De elveszett lények, akik saját kis labirintusukban botorkálnak.

Nem hinném, hogy a darab megnézése után bárki is elmenne egy szegénynegyedbe rendet teremteni, de talán szembenézne, talán megpróbálna segíteni magán, nem tussolná el a problémáit.

És most itt ülök... börtönben ülök. Nem tudom, mit érzek. Tegnap a faterra gondoltam... szerettem őket... és most... és most... bazmeg, már leszárom.

Bene Katica

CSILLAGÁSZAT

Csillagnéző a Heptameron-táborban

A tábor nagy létszámából adódóan rendkívül nagy érdeklődéssel indult a Heptameron idejű csillagászati szekciója. A TIT Uránia Csillagda jóvoltából idén különösen nagy méretű csillagászati teleszkóppal vizsgálhattuk az eget.

A tábor programjai között a csillagászat két időpontban zajlott: nappal és éjszaka. A tervezett időbeosztás szerint nappal a csillagászati távolság-mérés asztrofizikai problémáit tárgyaltuk meg, éjszaka mélyég-objektumokat figyeltünk... volna, ha az időjárás is hozzájárult volna "nemes" tervem megvalósításához.

Az első napi előadásban széles skálán mutattam be, hogy mekkorák a fizika által megfigyelt idő- és térmennyiségek a világegyetem keletkezésétől napjainkig, illetve az atomoktól a galaxishalmazokig. A Föld méreteinek meghatározását célul

kitűzve Al Mammun kalifa rabszolgái annak idején lelkesen számlálták a tyúklépéseket, amiből egy kis geometria segítségével könnyen adódott számukra a Föld sugara. Eratoszthenész árnyékos mérése igazolta Al Mammun méréseinek helyességét. Ismerve a Föld méreteit, az ókor ránk hagyta az első Föld-Hold, Föld-Nap távolságot is. Egy kis geometriai alapismeret birtokában megadtam a bolygók relatív távolságát, majd megcsináltuk azt az eredetileg húsz év hosszúságú számlálást, amelyből Kepler kihozta a bolygómozgás törvényeit.

Másnap - tekintettel a borongós napra - egy kis világosságot vittem a tábor életébe. Kiszámolgattam a bolygók repülési sebességéből a távolságukat. A Naprendszer méreteinek ámitó hatalmassága porszemnyire zsugorodott azzal, hogy felfedeztük a Föld pálya-menti mozgását, és megmutattam, hogy ennek felhasználásával - és a geometriai parallaxis segítségével - hogyan is határozhatjuk meg a Sirius, a Polaris, az Aldebaran, a Proxima Centauri, illetve a Barnard's csillag távolságát.

A közeli csillagok távolságának megismerése tette lehetővé Miss Henrietta Levitt amerikai csillagásznőnek azt a felfedezését, hogy az égbolt tele van úgynevezett sztenderd gyertyákkal. Elbarangoltunk a csillagok "belébe", és megmutattam, hogy hogyan is működnek a kicsi és nagy csillagok. Hertzsprung és Russel csillagászok az asztrofizika legnagyobb felfedezését tették meg azzal, hogy rendszereztek és grafikonon ábrázolták a csillagok jellemző fizikai mennyiségeit. Ebből egy kis trükkel megadtam néhány távolabbi csillag távolságát, és megmutattam, hogyan is működnek a sztenderd gyertyák.

A Nap égi útjának segítségével "harmincéves" mérésbe kezdtünk, az igen távoli, galaxisbeli csillagok távolságának meghatározása céljából.

Ezekből az adatokból kalibráltam a Levitt-törvényt, ennek segítségével a Tejút egyik kísérő galaxisának, a Kis Magellán Felhőnek a távolságát tudtam megadni. Itt egy kis kitérőt tettem a pulzáló csillagok lelkivilágában, ugyanis Levitt szerint ezek azok a csillagok, amelyek kilométerkövekként ragyognak fel a csillagos égen.

Belestünk a csillagok "nemi életébe" is: elmeséltem, hogyan születnek a csillagok. A születés titkai azonban sokféle érdekességet rejtenek magukban. Kihámozhatjuk belőlük, hogy egy-egy csillag milyen távolinak látható.

A galaxisok világába "térugorva" elképesztő méretek felé lépegettünk. Az utolsó előadás a gigászi méretekkel elképzelhetetlennek tűnt mindenki számára. A csillagok halálát tanulmányozva megmutattam néhány közelebbi galaxis távolságát, aztán találtunk olyan szerelmes csillagokat, amelyek társas együttléte árulkodó jelnek mutatkozott az igen-igen távoli galaxisok messzeségéről. A világ teljes megismeréséhez segítségül hívtam néhány kollégámat. Doppler és Hubble csillagászok eredményeit használtam fel arra, hogy megmutassam: a világegyetem elképesztően nagy.

Megbonyolítottam a jól megértett világunkat azzal is, amit Einstein talált ki először, nevezetesen, hogy másodpercben mérjük a távolságot. Rájöttünk arra, hogy amit a távoli világról most látunk, az már nem úgy van, hiszen a látványhordozó fény valójában igen lassú.

Megfigyelt világunk elárulja saját születésének momentumait, ezekből végszóként kis ízelítőt adtam.

E három nap alatt reménykedtünk az időjárás jórafordulásában, és a tábor nagy örömeire sikerült is egy-egy felhőmentes éjszakát elcsípni. Ekkor a csillagászat-szekcióban részt vevők megtanulták a távcsövet kezelni. Egy éjjellel később a tábor ráérő része betekintést nyert a csillagok táncába, a születés, a halál millió évig tartó pillanataiba, a csillagszázezres óvodának egy szösszenetnyi mindennapjába, az ikerhalmaz száz-száz csillagának piruettjébe. És ha nem jön az a gané felhő, ami pont akkorra kotródott el, mire a távcsövet az eredeti helyére tettük, megláthattunk volna évmilliókkal ezelőtti galaxisokat élükről, lapjával. Mondanom sem kell: repülők, műholdak, UFO-k villództak orrba'-szájba'. A mázlisták pedig időnként felharsantak: hullócsillag! De hol van az már...

A csillagászat-szekcióban részt vevőknek tetszett a következő tervem is: az 1700-as évek észlelési módszereit elővéve az archívumból, a fiatalok lerajzolhatták volna kedvenc mélyég-objektumukat. Az eső újból ledöntötte nagy nehezen felépített terv-váramat, így az utolsó éjszaka elmaradt. Nem készült hát el a galéria, amit szeptembertől büszkén mutogathatnánk a Szent László Gimnázium folyosóin...

Nagy Richárd

FIZIKA — TECHNIKA

Pillepalack – mi más!

A „Pillepalack” a táborunk során fontos fogalommá vált számomra. Őszintén szólva korábban nem sűrűn hallottam a műanyag flakon ilyesforma megnevezését. Azt kell mondanom – ahogy azt a táborvezető már ezelőtt pár nappal megtette –, hogy ritka szép szó egy ilyen kis jelentőségű tárgyra.

Kis jelentőségű? Hát... nem is olyan biztos! Gondoljunk csak bele, mennyi mindenre használható. Üdítőt, mosó- (pl. kézmosó)vizet, elkapott rovarokat, homok- vagy földmintát és még sok-sok más dolgot tarthatunk benne. Viszont ha efféle használatra nem akarunk befogni egy „Pillepalackot” – na jó, ám legyen mindössze pillepalack –, a mostani Heptameron-tábor tanulsága szerint készíthetünk belőle vízihajtású rakétát és számtalan módon hajtható hajót, sőt, akár repülőt – vagy, ha igazán merészek vagyunk, valamilyen tengeralattjárót is.

A fenti építési feladat nagyon érdekes, és elég nagy kihívást jelent számomra. Pityu barátom (csapásom) segítségével megpróbálom a legnyerőbb hajót összerakni. Egy katamaránt tervezünk – maratoni rajzolatással és tanácskozással kezdve a

munkát. Az igazat megvallva, a tervek egyelőre csak a fejünkben vannak meg, de ott teljes egészükben, és mire ez az írás megér egy éjszakát, a hajónk építése bizonyára el is kezdődik majd. Na, több infót nem árulok el!!

Azt még elmondom ezzel kapcsolatban, hogy remélem, a napfény majd úgy fog megcsillanni katamaránunk pillepalackján, mint ahogyan teljesítünk a versenyen – a legjobban, a legszebben. Ehhez azonban sokat és nagyon jól kell dolgoznunk. Szeretném megmutatni, hogy – ha segítséggel is, de – ebben majd azon a napon a legjobb leszek!

Ha a „gépünk” túléli a megmérettetés(ek)e)t, talán megtisztítom és kidekorálom valahogy... szépen. És akkor újra fényes és kristályosan áttetsző lesz, mint újkorában. Vagy nem, ha összezúzódik, de még egy darabban marad, illetve ha valamilyen burkoló-színező anyaggal díszítem/ díszítjük ki...

Mindenesetre, most, hogy itt írok, egyre jobban érzem magamban a növekvő izgalmat és elhatározottságot: építs és győzz!

A két pillepalackunk tehát maga is feladatot kapott: ha hajóvá építettük őket, sikert kell aratniuk. Ez elég nagy elvárás holmi palackokkal szemben, de ilyen is van. Egy palack akár sikeres is lehet!

Gáti Viktor

Fizika – technika témakör

(Sajnos ebből az írásból ki kellett vennünk a képeket. Az antológia nyomtatott változatában természetesen megtalálhatók.)

A tábor egyik témaköre a fizika-technika volt. Ennek keretében fizikai kísérleteket végeztünk el, és működő hajómodelleket építettünk. A témakör céljának azt tűztem ki, hogy a diákok/résztvevők a tanórákon tanult ismereteken túllépve saját két kezükkel, szemükkel és fülükkel tapasztalják meg a fizikai dolgok működését. Ezen formális bevezető után lássuk hát, mi minden történt.

A fizika-technika témakörre összesen 18-an jelentkeztek, így az újságírás mellett a legnagyobb témakör lettünk. Ezenkívül más témakörök vezetői is szerettek volna bekapcsolódni. A nagy létszámra való tekintettel egy általános előadással indítottam: hogyan működnek a hajók, ebből mit készíthetünk itt el. Majd gyors szerszámhasználati bemutatót rögtönöztem, hogy a különböző fűrészekkel, késekkel, fűrókkal milyen baleseteket lehet okozni. (Az elrettentés nagyjából sikeres volt, hiszen csak néhány kisebb vágási és égési sérülés történt, és azt hiszem, az egészből az én lábam sérülése volt a legsúlyosabb, amikor a Balaton kagylókkal teleszórt fenekén rohantam a hajók után — kilenc vágást szerezve a lábamra...)

Ezután a résztvevők csapatokat alkottak, kitalálták és megtervezték a hajóikat. Négy csapat alakult egy-egy hajó építésére, és négy egyéni hajóterv is született. Az abszolút sláger a gőzhajó lett.

A legnagyobb nehézségünk az időjárás volt, amely beszorított minket az ebédlőbe barkácsolni, és ezzel mi onnan kiszorítottuk a szegény étkezni vágyó többieket. Jutalmunk állandó rendetlenség és zűrzavar volt, amely csak nagyon nehezen nevezhető megfelelő környezetnek az alkotáshoz. De legalább mindenki láthatta, hallhatta (és érezhette), milyen szorgosan dolgozunk.

A hajók építése mellett elvégeztünk egy pár fizikai kísérletet is a légnyomás és áramlástan témaköréből. Sajnos mivel két napra el kellett mennem a táborból, ezért csak két alkalom maradt a kísérletezésre. Ebből a tüdő-légnyomásmérést bemutattuk az egész tábornak is.

A többi foglalkozáson a hajók építésére koncentráltunk. A szabadidőben azonban előkerült az iskolai szakkörökre készített vizesrakéta meghajtórésze, amelyhez egy vadonatúj kilövőállványt és két vadonatúj rakétát készítettek a diákok — teljesen önállóan! Sőt a rakétákról és a hajókról egy-egy pergő és látványos videofilm is készült.

A tábort szerda délután nagyszabású hajóbemutatóval zártuk, amely során a csapatok vízre eresztették hajóikat, a lelkes szurkolók pedig elgyönyörködtek az úszó, repülő, elsüllyedő, működő vagy nem működő, de mindenképpen lángoló hajómodellek látványában.

További nézőink is akadtak...

És akkor következzenek a megvalósult hajómodellek!

1) Vitorlás – Péter

Nem csak önzésből van első helyen, hanem az elkészülés időrendjében is. Ugyanis mintegy 18 évvel ezelőtt készült, de ez volt az első vízreszállása. Technikaórán faragott hajótestre készítettem teljes vitorla- és kötélzetrendszer, valamint kormánylapátot és felhúzható tőkesúlyt. A legtovább önállóan közlekedő hajó díja mindenképp őt illeti, hiszen majd az egész bemutató alatt ott körözött (kóválygott) körülöttünk.

2) Kéttartályos gőzös – Dani, Krisztián

A legtöbbet ezzel a hajóval foglalkoztunk, és ebből is tanultuk a legtöbbet. Legfontosabb tanulságok: a ragasztó megolvad és meggyullad, az alumíniumot nem lehet forrasztani, az égő viaszt nem célszerű vízzel eloltani, és végül az, hogy ha a gőz lecsapódik, akkor nem hoz létre nagy nyomást. Így végül egy látványos technikai bemutató után ez a hajó csak egy viking temetési szertartás erejéig szállt vízre.

3) Gőzös – Dóri, Lídia, Dini

Sok nehézség leküzdése árán végül is a gőzösök között ez a hajó érte el önerőből a legnagyobb sebességet, és mintegy 1-2 métert meg is tett így. Az elkészítés Dórit és Lídiát dicséri, a tűz működésre bírása pedig Dinit. A megfordítható víztartály saját ötletem.

4) Gőzös – Róbert, Dávid, Máté

A másik működő gőzös, szintén a megfordítható víztartály-technológiával. A legszebben kifestett hajó volt a mezőnyben, de sajnos sem az elkészítéséből, sem a működéséből nem láttam túl sokat.

5) Gőzös (?) – Mallior

Ez a hajónak egyáltalán nem látszó tárgya a közönség kedvence volt. Annyira, hogy mindenki csak ezt fotózta a többi hajó helyett. Én pont ezért eredetileg nem is akartam képet betenni róla, de végül is erről is kell ide egy kép. Máskor tessék azért az én vitorlásomról is képeket készíteni! Visszatérve a tárgyhoz, fő érdekessége az volt, hogy kinézetével ellentétben néhány percig úszni is képes volt, és a gőzhajtása is működött!

6) Gumimotoros – Pityu, Tamás, Viktor és lelki támaszként Gergő

A teljes mezőny leggyorsabb és legmegbízhatóbb hajója a jól ismert technológiára épült. Hozta is a papírformát, és szépen úszott a vizen.

7) Magnus-vitorla – Ricsi, Péter

A hajó technológiai kísérletnek készült, és sajnos nem hozott értékelhető eredményt. A motorház szigetelése nem volt tökéletes, így a gyengécske villanymotor nem tudta megpörgetni a vitorlát. A hajó megtett azért pár métert, de hogy ennek bármi köze lett volna a Magnus-effektushoz, az kizárt.

8) Faragott hajótest – Berci

Berci sajnos nem készült el a hajójával (félidőben el kellett mennie), így nem tudtuk meg, milyen meghajtást is képzelt el hozzá. A szép faragás a képen látható speciális technikával készült, szerencsére baleset nélkül.

Végül a tanulság

Nem bírom ki, ideírom egy tapasztalatomat, mintegy önigazolásként is, hogy miért ilyen foglalkozásokat tartok. Kérek mindenkit, hogy ne olvassa el, hanem próbálja ki maga! Az első sikertelen próba után végiggondoltuk a dolgot, és rájöttünk, hogy az alumíniumot nem lehet forrasztani. Ezt én ugyan tanultam, de még sosem próbáltam ki, így előbb nem is jutott eszembe. Ezután ezt kihirdettem egy foglalkozáson, és hogy vegyenek vas konzervdobozokat a hajókhöz, ha forrasztani kell. Úgy látszott, mindenki figyel. Jól van. Mi történt ezután? Mindenki nekiállt alumínium csöveket forrasztani az alumínium sörösdobozokra, és furcsállták, hogy nem megy. Viszont a forrasztási kísérleten már átesettek lelkesen magyarázták, hogy ne pazarolják a forrasztóónt, nem érdemes. Látszott, hogy csak saját káron lehet megtanulni az effélét. Számomra ez azt jelenti, hogy a frontális oktatásban leadott tananyag mennyisége ugyan nagyobb, mint a gyakorlati és/vagy csoportos foglalkozásokon megismertethető, de a megtanult/befogadott tananyag semmivel sem több, sőt talán még kevesebb is. A diákok hangulatát és lehetőségeit a két különböző típusú foglalkozáson már nem is említtem.

Várhegyi Péter
2005.06.30. - 07.07.

Ideadilemma

Nos: mi ez a kétségtelenül kreatív és találó cím? Platónforgatás. Ez egy nagyszerű sport, amit a kínaiak találtak fel, talán már évezredekkel ezelőtt. De ezt majd lásd lejjebb. Most nézzük meg, mi az az ideadilemma – egyszerűen jó kimondani...

Ez, noha a szó zeneisége és szóképi szépsége feledteti, egy összetett szó. Az ideához magához kell is némi magyarázat:

Minden földi dolognak van egy ideája. Például van egy ló, nevezzük Parinak. Ideája a lóság. Pari ló, mert van neki négy lába, nyerít, patás állat, füvet eszik, ha üget, fáj tőle az ember segge, satöbbi. Pari ideája, a lóság tökéletes, maga Pari a lóságnak csak silány másolata – és mivel Pari apukája, anyukája, barátai, kishúga mind-mind különbözőek, így mindenki eltér egymástól, de mindenki valahol a saját ideájához akar hasonlítani, bár természetesen azt soha el nem éri.

Az ideadilemma az, amikor egy dologról nem tudjuk eldönteni, hogy mi az ideája, mert több lehetőség is felmerül. Mint sok minden dolgot, az ideadilemmát is a kínaiak fedezték föl. Nem okoz, gondolom, nagy meglepetést, hogy a palotapincsi gondolkodik. A dilemma itt ugye az, hogy az ember ránéz a pincsi, és azt mondja: „végül is kutya, de valahogy ugyanakkor nagyon-nagyon nem kutya.”

Ezt a dilemmát az okozza, hogy noha biztosan tudjuk, hogy ez egy kutya, mert hiszen ugat, le kell vinni sétálni meg visszahozza az eldobott labdát, de akkor sem tudjuk figyelmen kívül hagyni kevésbé erélyes hangját, illetve szőnyegcirkáló mivoltát, továbbá tulajdonságainak nagyobbik részét, melyek a macskához teszik hasonlatossá. Az ember ilyenkor dilemmába esik: kutya ez vagy macska?

Ez az ideadilemma.

Történetem főhőse, Nagy Vízi Bluggy-Bluggy a nevét (a közhiedelemmel ellentétben) nem az elmerülésről kapta – ami, ugye, aki látta őt úszni,

pontosan tudja, milyen képtelenség már a felvetés is –, hanem a gőzhajtású hajtóművében forrásban lévő, **bluggyogó** vízről. Ami a dilemma kiváltását hivatott okozni, az nem más, mint e „hajónak” egy kerekeskúttal való kísérteties hasonlósága. A tőkésűly e hajó esetében hasonlít a kerekeskút mélybe engedett vödrére és annak kötelére, a hajótest – vagy konzervdoboz – nem más, mint a kerekes kút teste, a forró vizet tároló kazán pedig megfelel a kerekes kút dobjának, a kivezető cső pedig – ugyan teljesen egyértelmű, de azért vázoló – a dobot forgató kallantyú.

A mű – hisz mindenki látta – tökéletesre sikerült. Az egyetlen hiba, mint mindig, az ember, azaz Én voltam. Oly apróságokon csúszott el az egész, hogy pl. nem tudtam elég vizet befecskendőzni a kerekeskút dobjába. (Így utólag belegondolva, ha a szigetelés kevésbé lett volna tökéletes, tán sikerült volna.) A másik probléma a bizonytalanságom volt. Az az igazság, hogy – szégyellem kimondani – nem bíztam abban, hogy ez a csoda úszni fog, és meg merészelttem toldani a kerekeskút falát egy tölcsér alakú talapzattal. Ez természetesen megcsáklyázta az ötletet, mivel a kerekeskútfagyti ilyen formában ma még nem annyira általános jelenség, hogy ideával bírhasson. Így az ideadilemma, amely csak két idea határán élhet, megszűnt, és így – a kerekeskút ideája nélkül – már csak egy csotrogány maradt.

Így ért hát szomorú véget ismét egy, a történelem fordulópontjának tekinthető gigászi alkotás. Halálát nekem és csak nekem köszönheti. Pontosán ezért úgy érzem, a jelentőségét meg kell ismertetnem a világgal, és ezért mindent meg is fogok tenni a jövőben. Ámen.

Mallior

HANGSZERKÉSZÍTÉS

Édes kicsi nádi posztaim!

Fúrtatok, faragtatok, és meg is lett a munkátok gyümölcse: pofás kis furulyák születtek a táborban. Igazán ügyesek voltatok. Az elején azt hittem, hogy nem sok fog megvalósulni a tervetekből, hiszen napokig oda sem mentetek Malliorhoz, de aztán összeszedtétek magatokat, és igazán helyre kis hangszereket készítettek. Gratulálok!

Juhász Misi

Felvezetőnek — lássuk azért be — ez itt csenevész.

Iderakok ezért egy kis e-mail-levelezést a területfelelőssel:

„írni?
furulyákról?
....
hmmm...

hajókról még csak-csak lehet, mert ott ugye mindegyik különböző, egyik-másik meg messze kimagasló teljesítményt nyújtott, pl. szerény kis konzervtutajom is ugye úgy hányt fittyet a fizika törvényeire, mint egy repülő csészealj...

nadefurulyákról?

az vagy működött vagy nem... egyetlen esemény volt, ami úgy érdekes volt, amikor egy furulyacsó át akart menni inverzbe.
de ennyiből még nem lehet mit írni... legalábbis szerintem...

mekkora legyen egy ekkora cikk?

mondjuk a saját hajómról tudok írni.:)
abban van fantázia.

de furulyákról?

jövőre egyébként megint megpróbálom, de akkor majd kérek külön órákat is. mert amikor leültünk egy órára, akkor még további hármat ott töltöttek páran.

mert ha már leülnek, akkor megcsinálják.”

Lássuk még pár érintett idevágó mondatait:

„A furulyák... hát az nekem nem nagyon ment, de készült azért néhány elég jól sikerült darab. Én a negyedik meg nem szólaló nád után feladtam.”

(Magyar Ajna)

“... a véső beleáll a kezembe... nem szól a béna furulyám... de ha szól... hát jobb, ha nem szól, mert bűnhamis...”

(Iván Vera)

„...ilyen szar időt akarni se lehetett volna, mi mégis megvoltunk valahogy, igen, a furulyakészítést kihagytam, az is volt, nagyon jó volt...”

(Rózsa Péter)

„Az én témámhoz legközelebb a hangszerkészítés állt, velük dolgoztunk együtt szinte végig. Nagyon jó furulyák és egyebek születtek, de nekem hiányzott a végéről valami közös zenélés, még ha Mallior szerint az nem is szólt volna szépen.”

(Várhegyi Péter)

TÁNC

Váll, fej, kar, könyök...

Perneki Renáta tanárnő szombaton érkezett a táborba. Röviden beszélt magáról, majd elmondta, hogy semmivel nem készült előre: hagyni fogja a táncosokat szabadon megnyilvánulni, mivel a tánc tulajdonképpen az önkifejezésről szól.

Néhány órával a tanárnő megérkezése után elkezdődött a zeneválasztás. Mutatott zenéket, és egy lassú és nagyon nyugodt dalnál azt mondta, hogy mozgassuk a kezünket úgy, ahogy érezzük. Nagyon érdekes volt nézni, hogy mit csinálnak a többiek, hogy miben hasonlít és miben tér el az egyes emberek mozgása.

Meghallgattunk nagyon sok zenét, aztán kiválasztottuk azt a Scooter-számot, amire táncoltunk (persze volt, akinek nem tetszett, de a legtöbben elfogadták, így hát ez lett). Az alapötlet az volt, hogy ketten közülünk a tánc egy meghatározott részénél életre fognak kelni a homokból; e köré épült az egész koreográfia.

Mire eljött a következő próba, a tanárnő már kitalált olyan mozdulatsorokat, amik a zene ritmusához igazodtak. Ahogy mozgott, nagyon gyorsnak és bonyolultnak tűnt az egész, de kellő gyakorlással el tudtuk sajátítani. Minden nap legkevesebb 4-5 órát próbáltunk, el is fáradtunk rendszeresen, de megérte. Jól éreztük magunkat, viszonylag gyorsan megtanultunk egy táncot.

A tanárnő sajnos nem tudta megnézni a bemutatót, mert még szerda délelőtt el kellett utaznia. A bemutató kitűzött időpontja két óra volt, ezt azonban nem tudtuk tartani, mert az öltözéssel, a sminkeléssel, a táncosok „betemetésével” elment az idő. Odakint a feszültség egyre nőtt, mert nagyon úgy nézett ki, hogy az eső elmossa majd az egész táncot és vele a technikát is.

Fél három körül elkezdődött a tánc. Nekem elég furcsa volt, mert kb. 4-5 éve nem táncoltam színpadon, és érdekes volt most visszamenni. Jó érzés volt, hogy előttünk mindenki izgatottan figyelt, és drukkolt nekünk. A nagy érdeklődésre való tekintettel még egyszer el kellett táncolnunk az egészet, és mi ennek a kötelezettségnek nagyon szívesen eleget tettünk. És ahogy ennek is vége lett, fotósok hada vett minket körül – azt se tudtuk, hogy merre nézzünk, merre mosolyogjunk.

A tábor fáradalmait kipihenve pénteken írtam egy sms-t a tanárnőnek. Azt válaszolta, hogy örül a sikernek. Mi is örültünk. És annak is, hogy velünk volt.

Juhász Erzsébet

VERSDALLAM

Irtózatossá váló (kb. 4 szatyornyos) szöveggel, kiérlelt elképzeléssel, egyébként viszont teljesen felkészületlenül érkezünk mi, versdallamosok az idei Heptameron-táborba. Világos volt, hogy ugyan az alaptémán belül mozgunk majd, de csak valami átmeneti variációt tudunk majd létrehozni, amitől, ha sikerül is – de gáz! – azonnal búcsút is vehetünk.

És így történt, pontosan.

A mostani és a legközelebbi (az igazi?) Versdallam főcíme: *Válogatott elmezavaraink*. A szeptemberi műsor két részből áll majd. Az egyikben a közéleti, a másikban a

magánéleti örületeinket vesszük elő. (Nem mintha könnyű lenne ezeket elválasztani egymástól.) Az a tervem (mert valami izgalom nekünk is kell), hogy az előadás legelején sorshúzással döntünk majd a két rész sorrendjéről. (És bárhogy alakul, az estének működni kell. Ettől már feláll az ember hátán a szőr.) Minderről a táborban szó sem lehetett; nem volt elég produkció. Ezért egy egyrészes, és azt hiszem, nagyon kockázatos összeállításra szántam el magam. Mindössze az indulat hófoka szerint raktam egymás mellé a kétféle örületet, egymásra rímeltetem őket, és így próbáltam valamiféle érvényes sorrendet létrehozni.

Meglepően jól működött, nem?

A kész műsor, valamikor szeptember végén (noha az általatok látott produkciók szinte mind benne lesznek majd), nem is hasonlít majd erre a mostanira. Persze sajnálom az egyszerhasználatos tábori Nyers-Versdallamot, mert Szepezden nagyon jól sikerült, de engem most már mégis inkább az őszi verzió megcsinálása foglalkoztat. Kíváncsi vagyok, szól-e akkorát, mint a tábori előzetes.

ob

NyersVersdallam

2005. július 6.

VÁLOGATOTT ELMEZAVARAINK

Greensleeves (Mallior, Ákos, Gabi, Vera)

Petri: Elkezdek félni (István)

Jeszenyin: Vígtság a durvák élete (Melinda)

Ludditák: Nehogy (Eszter)

József Attila: Légy ostoba! (Eszter)

Villon: Jó tanítás balladája a rossz életűeknek (Ákos)

W. Popp: Orosz cigánydal (Vera)

Konrád György: A cinkos, részlet (Eszter)

Hamvas Béla: Karnevál, részlet (Peti, Füzes Eszter)

The Gathering: Shrink (Anita, Erzsi)

Petri: A személyi követő éji dala (István)

Pilinszky: Ne félj (Gabi)

Várj és ne félj (Eszter, Dani, Misi, Anita, Katica, Ákos, Vera, Gabi, Erzsi)

Lorca: Döbbenet (Dani)

József Attila: Ki- be ugrál... (Eszter)

Meditativo (Mallior)

Brauer: 12. etűd (Ákos)

Petőfi: Az örült (Eszter)

Ég a város (Eszter, Katica, Gabi, Misi, Vera, Erzsi, Dani, Bogi)

Kovács András Ferenc: Senkiföldrajz (Dani)

Cseh- Bereményi: Kéne egy dal (Misi, Ákos)

Rakovszky Zsuzsa: Kövér asszony melegben (Kata)

Petri: Az ilyen fontos beszélgetések (Erzsi)

Aletta Vid: Szerelem, jaj! (Füzes Eszter)

Wunderbar: Bikanyakú bűnöző (Zsuzsa)

Faludy: Barátnő barátnőjéhez (Bogi)

Sirowitz: Szakítani nehéz (Misi)

Kántor Péter: Útközben (Füzes Eszter)

Dream Theather: Silent Man (Anita, Ákos)

Sebő-Horatius: Kibékülés (Misi, Katica)

VERSTAN

„Játsszunk költészetet!”

A verstan-foglalkozásokkal kapcsolatban vegyes érzések kavarnak bennem. Tény, ami tény: az elmélet átadása nem sikerült, maradéktalanul legalábbis nem. Aki ott volt az első foglalkozáson, az tudja, miről beszélek: mindenfélét hebegtem-habogtam, valószínűleg két összefüggő mondatot sem tudtam eldogni, és emiatt módfelett szégyelltem magam. Ez olyannyira igaz, hogy „előadás” közben többször is megkérdeztem a többiektől, hogy nem unják-e, ne hagyjuk-e abba.

Biztosan voltak olyan pillanatok, amikor nehezükre esett nemleges választ adni erre a szándékosan provokatív kérdésre, de szerencsére hatalmas megértéssel viseltettek irántam. Sőt, kitartóan, megfeszített figyelemmel hallgattak és biztattak (ezt ezúton is köszönöm). Úgy néz ki, végül mindenkinek tudtam újat mondani, mert arra kértek, hogy folytassuk.

Abban biztos voltam, hogy ez így nem mehet tovább. Egy hét nem elég, hogy minden verstani hókuszpókuszt elmondjak, ráadásul rendszerbe foglalva, jól megemészthető formában. Arra viszont elégnek kell lennie, hogy egyes versformákkal játszadozzunk, incselkedjünk, egyáltalán: belekóstoljunk abba, amit költői mesterségnek neveznek.

Belevetettük hát magunkat a sűrűjébe. A „szeánszok” ezentúl úgy alakultak, hogy én kiadtam egy-egy versformát és a hozzá tartozó témát, a többiek pedig elkezdték megírni a maguk verseit. Az így elkészült írások nagyrészt nem nevezhetők költeményeknek, mert mindössze az volt a cél, hogy megismerjük és begyakoroljuk általuk a formákat, nem pedig az, hogy értelmes, magvas gondolatokat tartalmazó remekműveket alkossunk. Ezekből az írásokból találhattok itt egy csokorra valót: én nagyon szeretem mindet, mert „fogantatásuk” körülményei annyira abszurdak, hogy olyan már-már nincs is. (Gondoljatok csak bele: nehezen hihető, hogy nyáron hét fiatal önszántából összeül egy asztal körül, és az antik versformáktól elvárásolva ritmikus szövegeket írogatnak az atomrobbanásról vagy éppen a Pannónia-tehén kilyuggatott felsőtestéről.)

Ítéld meg ti a most következő apróságokat, és ne legyetek túl szigorúak: ne feledjétek el, hogy mindez csak játék volt — de talán semmi sem áll közelebb a költészet valódi lényegéhez, mint a játék.

Juhász Misi

Egyesek talán különös jelenségre lettek figyelmesek, mióta itt vannak. Néhány ember, miközben hallgatja társait, néha hangosan felüvölt, skandálni és számolni kezd, majd elégedett mosollyal arcán elsétál valamerre.

Nos, ők a Disztichon Fanclub. Az egyik verstani formával foglalkozók. Egyelőre kevesen vannak. Az ige lassan terjed. Ez azért lehetséges, mert az

emberekben nagy az elutasítás. Nem képesek megnyílni ezen isteni adomány felé. Pedig megvan bennük a képesség. Az mindenkiben megvan.

A lényeg a fül. E sokak által lebecsült, látszólag jelentéktelen szerv. Ide kell összpontosítanunk a figyelmünket, hogy a szavak és ritmusok csodás világába átlépjünk, hogy meghalljuk a szavakba bújt szellemek csodás táncát.

Nagyon elítélem azon testvéreim viselkedését (kik közé egykor én magam is tartoztam - ezt a bűnömet azóta már milliószor meggyóntam, és vezekelek is miatta a mai napig), kik a következőképpen reagálnak megvilágosult testvéreik egyes erősebb kitöréseire: „Hagyd má' abba vazzeg, má' nagyon idegesítesz!... Nem hallod: Fejezzed mán abba...” Ilyenkor megvilágosult testvéreink befogják a szájukat, s csak befelé mondják az ígét hordozó szavakat, s úgy gondolják, hogy a többiek még nem értik ezt, de majd meg fogják érteni egyszer, ha a Verstan is úgy akarja.

Csodálatos megtéréseknek voltam már szem-, illetve fültanúja. Legemlékezetesebb számomra ezek közül Boglárka nővérünké, aki - amikor egyszer szokásához híven le akart szólni minket - a következőt mondta: „Mekkora vén fejetek van”. Két csodálatos daktilus, miket egy spondeus zár. Fél hexameter. Egy negyed disztichon. Csodaszép! Annyira, hogy be sem mertük fejezni. Boglárkát szinte észrevétlenül érintette meg a fény, melyet Homérosz apánk lélegzete küldött Őhöz.

Igazából erről szerettem volna szólni nektek. Testvéreim! Ha nem is együttműködést, de legalább toleranciát hadd kapjunk tőletek. Legyetek egyelőre elnézőek velünk, mert később úgylis közénk fogtok tartozni. Addig mi várunk. De tudnotok kell: úgylis eljön az idő.

Mráz István

Verstan, s minden egyéb

„Sorpár, melynek az első tagja a hexameter, s Őt pentameter követi: kész is a disztichonom!”

Ez a mottó illik talán legjobban Juhász Misi verstan-előadásaira, amelyeket kezdetben a táborban tartott, de aztán hamar átkerültek a Zsiráf nevű fagyizóba.

Misi az elején egy kicsit nehezen jött bele, sokszor megakadt, jöttek az „éneztneincsinalomtovább”-ok, de aztán ráébredtünk: ez nem egyetemi előadás, ahol kockafejűek hallgatják minden szavát, és az összes hibát csillogó szemmel körmölik fel a jegyzetpapírjukra. Rózsa Peti Misi egyik elakadása után levette a szemüvegét, megdörzsölte a szemét, majd megszólalt:

–Mihály, az istenért, mondjon már valamit a ketteséért!

Itt végre megértette Misi, hogy ez nem Szeka-túra, ahol mi is élvezettel számoljuk a hibáit. Ezen a ponton végre ő is élvezni kezdte az előadást, ami egyre jobb lett. Sőt, egy „betegséget” is elkezdett terjeszteni, amit sokan el is kaptak, Juhász úr legnagyobb örömére. A betegség neve (hogy stílszerűen fejezzem ki magam): **Hát hogyan írjam a disztichonom?** A „ragály” követetetlen sebességgel terjedt,

olyanok, akik eddig megrögzött antidisztichonisták voltak, az ebédlőig vezető úton, a vacsoránál már (önkéntelenül is) időmértékben kezdtek el beszélni.

A betegség kitörését általában különös hang- és vizuális hatás követte. Gyógyszert eddig még nem találtunk rá, megelőzni is csak abban az esetben lehetséges, ha valaki elkerüli a fenti személyeket, főleg Juhász Misi és Rózsa Péter vírusszándékát. Ezt nem igazán lehet megtenni (csak ha valaki teljesen antiszociális), másrészt nem is érdemes, mert két kurvajófej ember társaságából vonja ki magát.

A legutolsó előadás volt a csúcok csúcsa. Misi mindenkinek kiosztott egy témát, és arra írtunk különböző formában verset. Külön öröm volt látni Rózsa Peti szenvedő arcát, amint a szapphói strófával szenvedett. Ám ezt a feladatot is sikeresen megoldotta. Ugyancsak jó volt látni, ahogy Barbi és Szandi (talán először az életben) megpróbálkozott a vers, ezen belül a haiku írásával, és nem vették rosszul az akadályt.

Végül csak ennyit: köszi szépen a programokat!

Günsberger Ákos

És némely költemények...

Sajó G. Ákos

Balatonparton

Balaton! Te szép, te derű,
Kezemben a söröm keserű,
Távol, messze csillog Siófok,
A hangulat a tetőfok.

Messzi, sanda fények,
Előttem randa lények,
Csillag az ég,
Itt a vég!

Mignon

Ó
mignon,
krémessel,
pici csoki —
Ó, hozd már!
Belehalok
éhségbe,
egyedül a
vénségbe —
mignonomat
hozzad már!
Mignon,
Ó!

Prométheusz

Keselyű csípi
a májad — Mért nem a nőt
vitted el innét?

E.T-ing point

„Nincsen térerő”

könyörög sokszáz E.T.
e T-Mobilnak —

Vihar

Kipi-kopp. Csendes
eső veri ablakom.
— Torzul a világ.

Rózsa (Oscar Wilde-nak)

Vörös a reggel.
Halott begy mellett halott
rózsaszál fekszik.

Találkozás az úrben (Mráz Istvánnak)

Minden készen áll
úrbeli tűzgyújtáshoz:
van Tere s kova —

Shakespeare békája

Shakespeare-i béka
halkan brekeg. Arra ment
egy gólya: Ham lett.

Günsberger Ákos

Tábornyitó – Fizika

„Tartsátok meg a pillepalackot!”– kérte a Péter.
Lesz sok fürge hajó, s úszik a kék Balat-on.

Tábornyitó – Újságírás

Én, Ori Barna, az újságírást kedvelem, így hát:
Éjjel a cikkeket írd! Nappal a strandra lemenj!

Tábornyitó – Csillagászat

Nagy Ricsi én vagyok, égre tekintő –
jőjj ki ma éjjel nézni a csillagokat –
vagy csak a szép csajokat.

*

Halld! Katicánknál szól a doromb.
Pengeti fürgén - hűvös az éj.

*

Elmegy a jambusz az orrom előtt...

Rózsa Péter

Rokonszenv-versek fentről a zsiráfozóknak

Táborfiling

Hep-
tame-
ron-tábort
remekelek.
Így! Látod?
Misi, Peti,
szép lányok,
leragad a
pillátok:
baromira
unjátok!
— Csuda
hepp!

Hajók

Pillepalackok
három nagy nejlonszakban
várnak már rátok.

És várnak rájuk,
ha majd hajóvá érnek,
böhöm hullámok.

Tánc

Kél a homokból lenge leány most és suta férfi:
(erről szólt, nem igaz?) — Mindkettő gyönyörű!

Játsszatok költészetet!

Itt van a tábor, s merre maradt el a lángsugarú nyár?
Hogyha az ősztönöd ép: versbe ma ezt faragod!

Spirodalom

Ne tisztelj semmi
kánont! Az olvasónak
írj! Dolgozz! Ennyi.

ob

BÚCSÚ

PESSZIMERON

Igazából utálom a Heptameront...

Minden egyes évben 358 napot várni erre az egy rohadt hétre...

...amiből az embernek együttvéve legalább 2-3 napon bűnrossz a kedve, mert szar az idő,
és benn kell lenni a bűdös házban... vagy mert nem sikerült összerázódnival a többi emberrel...
vagy mert le se szarja az embert az, akinek nemcsak leszarni kéne... vagy mert nem jön össze
egy program... vagy mert nem lettem kész valamivel, amivel sokat melóztam... vagy mert
valaki már megint seggfej volt... vagy mert nincs az ember megelégedve magával... vagy
bármilyen egyéb...

Az én vérnyomásomat idén például kétszer is sikerült úgy kábé a sztratoszféráig nyomni, és legszívesebben vizeskancsókat vagdostam volna kedves emberek kedves arcába... Ami azért teljesítmény az én kb. 3 idegeskedés/év átlagomhoz képest... dehát ez is részletkérdés...

Aztán tánci van, és húszmilliószor meg kell hallgatni azt a fos szkúter tüctüctöt, amiből öt másodperc is heveny idegrángást idéz elő az emberben...

...mellesleg mindig éhes az ember... és még a tejbepapi is odaég... a mikro is eltűnt... egy csomóan hiányoznak... a hintaágyban meg sosincs hely... és mindig lecsúszik az a rohadt szivacs... a búzatáblában hideg van... a véső beleáll a kezembe... nem szól a béna furulyám... de ha szól... hát jobb, ha nem szól, mert bűnhamis... hajnali kettőkor meg akar a halál hülye cikkeket írkalni... a hajód persze baszik úszni a vizen... 27 milliószor meghallgattam már azt az egy rohadt ütemet, de akkor se hallom meg, mi a negyedik szólam utolsó három hangja... aztán a pia is mindig túl hamar elfogy... meg a pingponglabdák is... a citromlevem meg fogta magát, és köddé vált... a bolt az óperencián is túl van, ráadásul bazidrága... egész este várod, hogy megnézhesd a távcsőben azt a két galaxisos cuccot, erre tiszta tejfől lesz az ég... a zuhanyzóban úgyis mindig leforrázod magad... a középső retyóban nem múxik a villany... éjszaka meg nem működik a napóra... és amúgy is, túl sok dolga van az embernek...

...

...még 355 nap...

Iván Vera

Amolyan zárásként

Itt ülök, a kis tábormelléki zugdohányzóban, szívom az utolsó szál itteni cigimet. Mellettem zenélnek: gitározik egy srác, és valami angol számot énekel az a jó hangú lány, akinek nem tudom a nevét. De nem is ez a lényeg, azt hiszem.

Rengeteg minden jut hirtelen az eszembe. Rengeteg szép dolog, ami itt, Szepezden történt velem, meg biztosan másokkal is.

Megpróbálok visszaemlékezni mindenre, de nem megy... túl sok, túl tartalmas volt ez a hét nap. De elindulok szép sorban, hátha úgy sikerül.

Kezdem rögtön az első napnál. Kicsit csalódtam, mert odavagyok a kis faházakért. Ehelyett itt volt két szem épület, bennük persze szobákkal. De bentről nézve már rögtön más volt a helyzet: a szobák hangulatosak, nagyok, barátságosak és tiszták voltak. Kifejezetten tetszett. Tábori.

A berendezkedés után bemutatást kaptunk minden egyes, a táborban majd jelen lévő programról, amelyek közül, ugye, kettőt kellett választanunk.

Az első közös programunk a helyzetgyakorlat-játék volt. Eszter kis cetlikre írkalta elég abszurdnak tűnő, de végül annál viccesebbé kerekedő szituációkat. Azt hiszem, kár mondani: mindenki szakadt a nevetéstől az idegbeteg óvónénin, a homokos fodrászon (Dani), a Parkinson-kóros nagypapán, a hülye rendőrön (Misi), és még jónéhány felejthetetlen alakításon.

A második napon megkezdődtek az „órák”. Nem ám iskolai órákra kell gondolni, hanem kellemes hangulatú, cseppet sem fárasztó (na jó, néha akár izgalmas☺) foglalkozásokra.

A harmadik napon vetettük bele magunkat igazán a dolgokba, legalábbis mi, újságírók. Voltak, akik ennél is később (pl. a versdallamosok, akik csak a negyedik napon kezdtek el keményen próbálni, vagy a csillagászok, akik, bár sokat foglalkoztak elmélettel, a gyakorlatba csak az ötödik éjjelen sikerült belekóstolniuk.)

Az órákon kívül is rengeteg dolog történt még velünk: megnéztük például Spiró Csirkefej című, igen tartalmas, izgalmas, nagyon vicces és egyben szörnyen szomorú darabját. Ez mindenkiből különböző érzéseket váltott ki, ezt aztán közösen meg is beszéltünk. Én személy szerint nagyon élveztem. És ha már Spiró Györgynél tartunk: feltétlenül meg kell említenem a vele való kb. 2x2 órás beszélgetést is, melyeket műveinek bemutatása előzött meg (naponta egy-egy műről hallottunk előadást), csak hogy ne üljünk teljesen kukán mi sem, akik a tábor előtt még nem hallottunk róla. Nekem ezek közül Pisti előadása tetszett legjobban. Ő a Jégmadár című könyv lényegét ismertette velünk. Biztos vagyok benne, hogy elolvasom, és a Fogságot úgyszintén. Már ezért is megérte eljönni ide, mert enélkül biztos nem került volna kezembe ez a két mű.

Aztán ott voltak még a közös főzések, a nagy zenélések, az esti fürdőzések. És persze a tábor végi bemutatók.

Legjobban a csillagászat és a Versdallam tetszett. Utóbbihoz a tábor előtt nem volt még szerencsém (nem is értem már, hogy ez hogy fordulhatott elő). Szóval nincs viszonyítási alapom. De ha ez csak egy kis „demo” volt azokhoz az estekhez képest, amik a suliban láthatóak, akkor a teljes Versdallamokba már bele se merek gondolni. De az biztos, hogy egyet sem fogok kihagyni ezután.

A közös csillagászaton a hideg ellenére végig ott voltam. Lenyűgöztek a csillagok, eddig még nem volt alkalmam ilyen közlőrl nézni őket. Azt hiszem, aki ott volt, ért engem, aki nem, az meg... magára vessen.

A táncosok is rettentő ügyesek voltak. Pár nap alatt betanulni egy ilyen koreográfiát... Nem semmi, én biztos nem lennék képes rá.

A hajóverseny elég viccesre sikerült. Volt néhány hajó, ami beindult, de elég feltűnően mind a hullámozás irányába haladt, szintén a hullámok sebességével. Azt mondták, mennek, én nem értek hozzá, szóval naiv leszek, és hiszek nekik.

A furulyák... hát az nekem nem nagyon ment, de készült azért néhány elég jól sikerült darab. Én a negyedik meg nem szólaló nád után feladtam.

És ott van még ez az újság. Sajnos a táborban nem lett kész, de már nagyon várjuk.

A dalnak vége, a cigim leégett. Lassan indulni kellene, jönnek a gyeplabdások. Szemetek! Elfoglalják a hintaágyainkat, a konyhánkat, a szobáinkat, a társalgónkat, és mindent... Mindent, ami egy csodás hétig a miénk lehetett.

Magyar Ajna

HEPTAMERON-szjektív

Nekem ez a tábor tetszett. Már egyetemista koromban azt láttam, hogy a humán-reál vegyes táborok sokkal jobban működnek, mint a homogének. Szélesebb látókört adnak, több lehetőséget, és nem utolsó sorban a nemek arányát is biztosabban kiegyenlítik. A mi mérnök–fizikus homogén gólyatáborunk meglehetősen bénára sikerült, amíg az ELTÉ-s bölcsész–fizikus gólyatáborokról ódákat zengtek. Sajnos az utóbbiakba nem jutottam el, így az is lehet, hogy csak a szomszéd kertje zöldebb, de valószínűbb, hogy azok a táborok tényleg jobbak voltak.

Vissza a Heptameronhoz: ez a tábor ideális volt ebből a szempontból. Humán és reál érdeklődésű emberek, kicsik és nagyok, lányok és fiúk teljesen vegyesen. És érzésem szerint elég jól együttműködtek. Persze itt is voltak ellentétek, széthúzások, de szerintem egy átlag osztályban több van ilyesmitől. Az iskolában megszoktam, hogy bármit mondok, mindig visszahallok egy-két „utálom a fizikát” megjegyzést. Itt ilyen nem volt: ha valakit nem is érdekelt, amit csináltunk, legalábbis nem szólt le. Egyetlen ilyen tapasztalatom azért volt, pont az ős-heptameronosok részéről, akik a plakátra a fizikát két vastag fekete áthúzással írták fel, amit én poénként túl durvának, inkább kicsit sértőnek éreztem.

A plakátokat amúgy sem értettem. Való igaz, hogy gyönyörűen megfestették őket, de ha egy napi program plakátja még este sincs kész emiatt, hát az szerintem túlzás.

Nagyon érdekes volt, hogy az egész tábor igazából a klasszikus értelemben vett vezető nélkül működött. Barna volt persze a vezető, mindenben benne volt, nélküle az egész nem működött volna. Minden nap ébresztette a tábort, nagyjából összerakta a programot, és ki is hirdette, na meg ő osztotta ki a kellemetlenebb feladatokat. De ezek után szinte minden magától ment. Az emberek tudták a dolgukat, és meg is csinálták. Ez nekem nagyon tetszett. Ugyanakkor néha hiányzott, hogy nincs határozottabb vezetés. Az elején (mikor Barna még nem érkezett meg) magamra vettem az ordító ember szerepét, és próbáltam irányítani a tábort, de aztán szerencsére hamar belerázódtam, és én is lazábban kezeltem a dolgokat. Mondjuk: valószínűleg nem is lehet máshogy irányítani egy ennyire szerteágazó tábort.

A jövőben viszont a számítástechnika megfelelő használatára mindenképp nagyobb hangsúlyt kell fordítani. A táborban annyi írás, fénykép, hang és videó született, hogy utólag már senki sem fogja tudni rendszerezni. Az elején kellett volna nagyon pontosan rögzíteni a struktúrát, hogy ez működjön. Nálam ugyan elég sok anyag megvan (kb. egy DVD-t tölt ki), de még ez sem az összes, és nem is fogom tudni rendberakni.

A rossz időről most nem írok, arról sem, hogy nagyon kevés a közös hely a táborban. Elvileg még a programokról kellene írnom, de nem biztos, hogy lesz rá erőm. Szóval senki se sértődjön meg, ha kifelejttem.

Az én témámhoz legközelebb a hangszerkészítés állt, velük dolgoztunk együtt szinte végig. Nagyon jó furulyák és egyebek születtek, de nekem hiányzott a végéről valami közös zenélés, még ha Mallior szerint az nem is szólt volna szépen. A másik közeli téma a csillagászat volt, ennek kapcsán egy fánk alakú csillagmaradvány helyett távcsőn át láttam hullócsillagot! Azt is megfigyeltem, hogy a csillagászok valószínűleg egy idegen bolygóról származnak, mert amíg én két pulóverben dideregtem, Ricsi egy szál trikóban magyarázott.

A Versdallam és a tánc is jól sikerült. Nagyon látványos produkciók voltak a tábor végén, én egyedül azt hiányoltam, hogy nem láttam bele a próbákba. Ha színházba megyek, hasonlóan jó produkciókat láthatok, és hasonlóan zsákbamacska-módon. Itt pont ebből a szempontból lehetett volna más: az elkészülés folyamatába is bele szerettem volna lesni. Bár lehet, hogy ez rajtam is múlt.

Sajnos a saját elfoglaltságaim miatt hasonlóképpen nem tudtam részt venni az újságíráshoz és a Spiró Györgyhez kapcsolódó foglalkozásokon sem — ezt nagyon sajnáltam.

*

Újra átolvastam, amit eddig írtam, és nekem elég negatívnak tűnik a szöveg. Kérlek, bocsássátok meg nekem. Tábor utáni hangulatom van, dolgoznom kéne és minden egyebet intézni, én viszont fáradt vagyok hozzá, és mindenből elegendem van. Úgyhogy követtem Barna kérését, hogy kritika is legyen a cikkben — és lett is. Pedig összességében tényleg nagyon jó tábor volt: a legnagyobb baja az volt, hogy rövid volt.

Várhegyi Péter

A Heptameron és én

Tavaly voltam először Heptameron-táborban. Akkor merészkedtem csak el, mert persze az előző években is megoldhattam volna, ha nagyon akartam volna, hogy ott tudjak lenni, de valami mindig közbejött vagy visszatartott – és ezt őszintén szólva nem is nagyon bántam. Rettentően éreztem a „függelék-mivoltomat” (lásd a tavalyi Heptameron-lexikon rólam szóló szócikkében azt a kitétel, hogy „ő az én kis feleségem”...), a kívülállásomat (lásd: „azért hoztam, hogy pihenjen egy kicsit”), félttem az éjszakázásoktól, a lármától, a rumlitól meg minden egyébtől. Aztán mégiscsak rávettem magam a táborozásra, de csak „felelősségáthárítással” – azzal, hogy én egyszemélyes tábor leszek a táboron belül: viszem magammal a sürgős munkámat, és ott leszek ugyan, de minden kötelezettség nélkül. Aztán ebből a sokszorosán körbesáncolt függetlenségből az lett, hogy kevés kivétellel ott ültem minden Parti-Nagy-foglalkozáson, jópár előadáson és vitán, kérdeztem és véleményt nyilvánítottam – majdnem, mint egy igazi heptameronos. És élveztem. De azért, mi tagadás, mindennek ellenére kívül voltam egy kicsit.

Aztán idén tavasszal Barna elkezdett arra céloztatni, hogy tudna ő nekem munkát is adni a Heptameronban, az író/újságíró-szekcióban. Júniusban meg egyszer csak előállt azzal, hogy ha már annyira tetszik nekem a Fogság, hogy egymás után kétszer is elolvastam, és írtam is róla, akkor a tervezett pár

újságíró-foglalkozáson túl tartsak erről is egy ismertetést a Spiró-sorozatban. Én meg egyszerre megjijedtem és fel is lelkesültem. Tudnivaló, hogy négy évig én is tanítottam középiskolában, és tele vagyok nosztalgiával a középiskolai nemzedék iránt. De több, mint húsz éve nincs közöm ehhez a nemzedékhez, és csak annyit látok belőle, amennyit a Barna körül forgolódnó diákok mutatnak magukból. Csakhogy ők messze nem az átlag. De belőlük toborzódtak a régi heptameronosok, és talán ilyenek lesznek az újak is; a Heptameron-tábornak híre van: ide talán tényleg azok fognak eljönni az idén is, akik akarnak valamit – gondoltam.

És akartatok. Szövegeket elemezni, előadásokat hallgatni, vitázni, táncolni, hajót építeni, rakétát kilőni, jókat mondani, okosakat kérdezni, zenélni, műsort csinálni, verset mondani, újságot írni, csillagokat nézni, verset faragni.

Ami az én dolgaimat illeti: annak ellenére, hogy időhiány miatt végül a nyelvi játékokból semmi sem lett, fantasztikus volt látni, hogy ezeknek a foglalkozásoknak pusztán a gondolata hány embert mozgatott meg. De sokan voltak a valóságban is nagyon aktívak a beindult szövegelemzéseken.

Nagyon jó volt ezúttal nekem is igazi heptameronosnak lenni. Belülről, általam vezetett foglalkozásokon látni, hogy milyen okosak és érzékenyek vagytok, milyen jól tudtok együtt dolgozni, ha olyan dolgokról van szó, amik érdekelnek benneteket, és amikre tudtok reagálni. És amit nem (vagy nem jól) csináltatok meg, az is csak abból fakadt, hogy valamit rosszul mértem be.

Bevallom, mivel tartottam egy kicsit a Fogság ismertetésétől is (hogyan beszéljek úgy egy több, mint 700 oldalas könyvről, hogy ne lőjem le a poénokat, de élményszerű legyen, amit mondom?), nagyon jólesett, hogy amikor befejeztem, egyszer csak váratlanul felcsattant a taps. Nem tudom, ez valójában minek szólt, de mindegy is; a lényeg az, hogy akkor azt éreztem, mint amit Uri a rostáló asszonyok között: befogadtatok.

Ladányi Mária

Az utat végigalszod. Otthon anyád meleg vacsorával vár. Faggatózik. Te annyit mondasz: jó volt. Körbemész a lakásban, minden a legnagyobb rendben. Megnézed a Barátok kötetet, aztán lefekszel.

Reggel otthon ébredsz. Nincsen halihó.

Gergő